

NÓGRÁDI GÁBOR

GALAMBNAGYMAMA

Felelős kiadó a Vikk.net vezetője
Felelős szerkesztő, szöveggondozó: Csapó Ida
Illusztráció: Cakó Ferenc
Műszaki vezető, tipográfus: Perjés László

© Nógrádi Gábor, 2000

A Vikk.netnél megjelent elektronikus műveket szerzői jog védi, mindennemű további elektronikus felhasználás a szerzőkkel kötött szerződés alapján kizárólag a kiadó jogkörébe tartozik. A kiadvány még részeiben sem sokszorosítható, nem szabad átalakítani semmilyen formában vagy módon - elektronikusan, mechanikusan, hangfelvétellé vagy másképp - a Vikk.net előzetes írásbeli engedélye nélkül.

A vevő a mű kópiáját vette csupán meg, joga van egy egyszeri, saját merevlemezére történő letöltésére. Ezen kívül egy, biztonsági másolatot készíthet a vásárolt e-könyvről, amelyen viszont köteles rajta hagyni a Vikk.net Virtuális Könyvkiadó emblémáját és a szerző copyright jelzését. Minden további másolat törvényellenesnek minősül, a szerzői jogvédelem megsértésének jogszabályai értelmében bírósági eljárást von maga után. A vevő kizárólag saját céljaira használhatja a megrendelt és letöltött elektronikus művet. Minden más terjesztési és felhasználási forma esetében a szerző, illetve a kiadó engedélyét kell kérni.

Ennek a copyright szövegnek a dokumentumban mindig benne kell maradnia.

ISBN 963 86133 5 1

Vikk.net - Virtuális Könyvkiadó
1063 Budapest Szondi u. 72.
Tel.szám: (1) 302-02-09, (30) - 9561-566
E-mail cím: vikk.net@lezlisoft.com
Webhely: <http://www.vikk.net>

Tartalom

GALAMBNAAGYMAMA	3
HÁZIAPA KERESTETIK	5
A TALÁLT PÉNZ	7
A TITKOS BESZÉLGETÉS	10
TESTVÉR ELADÓ!	14
A NINCSENKUTYA FOGAI	18
HOL VAGY, GERGŐ?	20
TOLVAJOK AZ ÚRBŐL	21
PÁMPAPAPÁM	24
A LEGJOBB BARÁTOM	26
MÓNKA, AZ ARANYHAL	29
AZ ELTÉVEDT GYERMEK	32
TITITÁ CSACSUKUÁRÓL	35
JULIKA ÉS A TITKOS KÖLTŐK	38

GALAMBNAAGYMAMA

Három koppanás az ablakon.

Anyu éppen Orsi macijának a gombszemét varrta vissza, amit a tegnap esti párnacsatában Bence leszakított. Én újságot olvastam a fotelben, Gergő meg Bence pedig gombfociztak a kihúzható ebédlőasztalon.

Kopogtattak az ablakon.

- A nagymama! - kiáltott Orsi, és az ablakhoz rohant. Anyu kezéből kiesett a tű, én ijedtemben összegyűrtem az újságot, Gergő és Bence pedig szoborrá dermedtek az asztal mögött. Mert valóban, amíg élt, a nagymama éppen így kopogtatott földszintes házunk ablakán, valahányszor meglátogatott bennünket. Kopp, kopp, kopp. Aztán elbújt az ablak mellett, hogy meglepetést szerezzen a legkisebb unokájának.

Csak hogy a nagymama már egy hónapja nem volt közöttünk. Csúnya, alattomos betegség rabolta el.

De azt, hogy nincs többé, nem bírtuk megmondani Orsinak.

Olyan kicsi még - szölt anyu -, alig négyéves!

És érzékeny! - Így Gergő. - Nagyon megviselné.

Majd egyszer - mondta Bence.

Majd máskor - mondtam én.

És hallgattunk.

Ugye, így már érthető, ha a három koppanás és Orsi kiáltása megijesztett bennünket?

De a megdöbbenés első pillanatai után az ablakhoz léptünk mi is.

Kint a párkányon egy fehér tollazatú galamb álldogált. Fejét kissé félrefordítva, kíváncsian pislogott befelé, mint aki keres valakit. Aztán lépett kettőt-hármat begyesen, elfordult, és a másik szemével figyelte az ablaküveget.

A mi ablakpárkányunkra nem szoktak galambok szállni. Talán túl alacsonyan van, azért.

Orsi elkerekült szemmel bámult a madárra, Gergő idegességében Bence fülét birizgálta, anyu pedig kiszaladt a szobából.

Tudtuk, hogy sírdogálni megy, mint szokott, mióta a nagymama nem volt köztünk.

- Ez egy galamb - mondta Bence Orsinak, aki erre elmosolyodott, és az üveghez nyomta az orrát. Láttuk, hogy valami titkosat gondol. A galamb felrebbent, szárnyával megütötte az üveget, és leereszkedett az ablak előtt a földre.

- Biztosan éhes - engedte el Bence fülét Gergő, és kiszaladt a konyhába kenyérmorzsáért. Amikor visszajött, óvatosan kinyitottuk az ablakot, és leszórtuk a morzsát. A galamb először arrébb rebbent egy kicsit, ijedten, aztán visszatipegett, és föl-fölpillantva falatozni kezdett.

Ettől kezdve mindennap eljött hozzánk a fehér galamb. Orsi már várta.

A koppanások után mindig felugrott, és azt kiáltotta:

- A nagymama!

Aztán megetettük a galambot. Nekünk, felnőtteknek meg a két fiúnak nagyon szomorúan teltek az estéink ezután. Csak Orsi volt vidám.

Az egyik napon végül anyu így szólt hozzánk:

- Meg kell mondani Orsinak az igazat.

- A legcsúnyább igazság is jobb, mint a legszebb hazugság, ha az ember meg akarja becsülni a másikat - mondta Gergő, az okosabb.

- A legcsúnyább hazugság is jobb, mint a legszebb igazság, ha a fájdalomtól meg akarjuk védeni a másikat - mondta Bence, a még okosabb.

- Mind a kettőtöknek igaza van - mondtam én -, de anyátoknak van a legigazabb igaza: meg kell mondani Orsinak.

És másnap délután magunk elé állítottuk a kislányt.

- Orsikám - kezdte anya -, eddig nem akartuk... nem mertük megmondani neked, hogy a nagymama...

- Tudom! - vágott közbe Orsi. - Már régen tudom!

Egymásra bámultunk. Ki mondta meg?

- Tudom, a nagymama nagyon beteg volt - folytatta Orsi. - És már annyira beteg volt, hogy nem tudott meggyógyulni. És akkor az ablakra szállt egy galamb, és azt mondta: nekem nincsenek unokáim, neked pedig vannak unokáid. Cseréljünk helyet. Én leszek a beteg nagymama, mert én nem fogok hiányozni senkinek, te pedig legyél fehér galamb, hogy meglátogathasd az unokáidat. A nagymama megértette, amit a galamb mondott, mert aki már nagyon, de nagyon beteg, az ért az állatok nyelvén. És helyet cseréltek. Így történt.

Bambán bámultunk Orsira.

Szóval ezt gondolta ki ő a fehér galambról.
Hallgattunk.
Három koppanás hallatszott az ablak felől.
A galambnagymama megérkezett.

HÁZIAPA KERESTETIK

Amikor a vékony, szemüveges, vörösesszőke kisfiú belépett az állatkereskedés félhomályos üzlethelyiségébe, az üvegajtó halkán nyöszörgött, mint a fáradt öregemberek, ha egyedül vannak és meglepi őket a tompa fájdalom. Öreg is volt, fáradt is volt az ajtó, hiszen tízszer tízezer vagy még ennél is több gyerek és felnőtt lépett be már a halkán duruzsoló boltocskába a hosszú évek során, mióta Animó Benjámint befészkelte ide magát mada-raival, halaival, teknőseivel és egyéb apró élőlényeivel. Sok ezer halacska úszott már ki az ajtón azóta a befőttes-üvegekben és az akváriumokban, sok ezer madár repült ki - kalitkástul, miközben Benjámint az esztendők fehérre mosták. És nemcsak az esztendők, de a bánat is. Az Antal nevű bánat.

Volt ugyanis Benjámint úrnak egy fia, a vékony, szelíd szemű és magányos Antal, aki folyton-folyvást a boltocskában szorgalmatoskodott ahelyett, hogy az életben foglódott volna, lányokkal mulatozott volna, családot alapított volna.

- Ejnye, édes gyermekem! - sóhajtott fel időnként Animó Benjámint. - Örülök én annak, ha velem vagy, örülök, ha az állatainkat gondozod, de bizony nekem a vigalom az lenne igazán, ha nem csak a halainkat szaporítanád, de egy-két-három unoka is csintalankodna már körülöttünk.

A szelíd szemű Antal azonban mit sem szólt erre a kívánságra, hanem még jobban elbűjt a ketrecek és az akváriumok között, mintha maga is egy kis madár vagy halcska volna, amelyik védelemre szorul.

A boltocska egyik zugában tett-vett akkor is, amikor a szemüveges, vörösesszőke kisfiú mögött halkán benyöszörgött az öreg ajtó.

A fehér hajú Animó Benjámín úr azonban rögtön felállt a pult mögötti székéről, mert a vevőt állva és kedvesen illik fogadni, akár felnőtt, akár gyerek, ő ezt még így tanulta.

- Mivel szolgálhatok? - hajolt meg a kisfiú felé és tenyerével a pult üvegére támaszkodott, amely alatt szárított haleledel és madárcsemege hevert átlátszó csomagolásban.

- Egy állatot... egy kis háziállatot szeretnék venni - mondta halkán a kisfiú és megállt a kivilágított akváriumok között.

- Értem, háziállatot - bólintott Benjámín úr és körbemutatott az üzlethelyiségben. - Itt inkább díszállatok vannak, de ha azok is megfelelének...

- Nem is tudom - mondta a kisfiú bizonytalanul. - Talán igen.

- Biztosan van valami elképzelésed - próbált segíteni Benjámín úr a kis vörösesszőkének és kilépett a pultja mögül. - Próbáld meg elmondani, milyen állatra gondolsz. Akkor talán együtt, ketten megtaláljuk a megfelelőt.

A kisfiú hallgatott. Nagy titkok tudói állnak így a vevők előtt.

- Talán ha elmondanád, hogy hol laksz - szólalt meg ismét az öreg és sokat tapasztalt állatkereskedő. - Kertes házban? Lakótelepen? Sok testvérrrel? Testvér nélkül? Mert ugye nem mindegy...

- Anyukámmal ketten lakunk egy magas házban - sutogta a fiú. - Apa nincsen velünk és levelet se ír, ha fontos ez...

- Bizony, bizony - bólogatott Benjámín úr és a szeme sarkából lopva Antalra, szelíd szemű és magányos fiúra nézett, aki abbahagyta a piszmogást és a sarok homályából csendben hallgatta a kisfiút.

- Olyan kis állat kellene, amelyik beszél néha - kezdte a kis vevő dadogva. - Ó, nem sokat! Egy-egy szó is elég. Aztán olyan, amelyik reggelinél az asztalhoz telepszik és eszeget velem. Aztán olyan, amelyiket levihetem az utcára, hogy lássák, az enyém. Aztán olyan - melegedett bele a kis vörösesszőke -, amelyik nem gubbaszt a kuckójában mogorván. Aztán olyan, amelyik figyel, ha tanulok. Aztán, olyan, amelyikkel játszani is lehet... - Mondta a fiú, mondta, az arca áttüzesedett, a szemei fellobogtak. - Olyan legyen, hogy elvihessem magammal nyaralni. Aztán olyan, amelyik nem csap nagy zajt, ha alszom és nem rikácsol. Aztán olyan, amelyik vidáman üdvözli a barátaimat, ha meglátogatnak. Aztán olyan, amelyik nem löki a földre a vázát, nem csapja falhoz a poharat. És nem is esik hirtelen nekem a... csőrével vagy a mancsával dühében. Aztán olyan, amilyent anyám is megszerethet. Aztán olyan, amelyik nem megy el örökre... - fejezte be halkán kívánságait a kis szemüveges fiú és úgy nézte Benjámín úr ci-

pőjét, mintha azt várta volna, hogy a feketére suvikszolt félcipő efféle csodálatos háziállattá változik.

Az állatkereskedő hallgatott, a sarokból elősommfordáló Antal nevű bánat hallgatott és a sok kanári, papagáj, hörcsög, tengerimalac is hallgatott, a halakról nem beszélve.

- Kétszáz forintom van rá - mondta hirtelen a fiú, kinyújtott tenyerén felemelve a gyűrött papírpénzeket.

Benjámin úr a fiára nézett, aztán a pénzre, meg a gyerekek szemüvegtükrébe és meglátta a megoldást.

- Különös kívánságok ezek kis barátom. Ebbe a boltba még soha senki sem jött be effélével. De lásd, én még ezt is teljesíteni tudom. Igaz, csak most az egyszer. És mivel úgysem tudnád megfizetni, kis barátodat, ingyen adom neked.

Ezzel a fia mancsát a kisfiú kezébe kulcsolta és lassan, görnyedten visszatípett a pult mögé.

- Antalnak hívják - mondta halkán a kis vörösesszőkének, és miután egy nagy zöld zsebkendőbe belefújta az orrát, még hozzátette búcsúzóul. - Óvatosan gondozd, óvd meg a betegségektől, vigyázz rá. Azt hiszem, hűséges jószág. Ha okosan szeretitek egymást, sohasem fog elrepülni.

A TALÁLT PÉNZ

Benjámint, akinek a beceneve Ben, nagyon szerette a nagyit meg a nagyit, vagyis a nagymama meg a nagyapa. Egyszem unokájukat mindig valami finomsággal várták a nagyszülei. Néha egy tál banán vagy éppen narancs volt az asztalon - de a legédesebb ám, a magnélküli! Néha meg almásüti, mert az volt Ben kedvence, mióta az eszét tudta, azaz hat-hét éve.

Persze az, hogy almásütiből mennyit tudott volna megenni összesen a nagyit szemefénye, sosem derülhetett ki. Annyi rétest a nagymama ugyanis a nagy tepsiben sem tudott sütni, amennyi ne fogyott volna el Benjámin feneketlen bendőjében egyetlen látogatása alatt.

Hanem egyszer csak Benjámin azt vette észre, amikor meglátogatta az imádott nagyit meg a nagyit, vagyis a nagymamát meg a nagyapát, hogy már nem sárgállik narancs az asztalon, legfeljebb egy-egy nápolyi, cukorka. És bizony az almásrétes bódító illata is egyre ritkábban fogadta Haspók Benjámint.

Ben először arra gyanakodott, hogy a nagy tréfamester játszik vele, akit nagyapának hívnak. Csinált már ilyet! Eldugta a meglepetést és úgy tett, mintha nem is várták volna szívrepesve az egyszem unokát. Mintha nem is készültek volna arra egy álló napon át, hogy megérkezzen hozzájuk a legokosabb, a legszebb, a legudvariasabb és egyébként is mindenben a legesleg. A tréfamester olyan-

kor belebújt az újságjába, mintha mittudomén milyen érdekességeket olvashatott volna. A nagymama meg csak a nagyapát nézte összeszorított szájjal, hogy el ne nevesse magát. Ben persze már tudta, hogy hol keresse a meglepetést. Csak be kellett kukkantania a sütőbe vagy a hűtőszekrénybe titokban és már hozta is vigyorogva a sütit vagy a narancsot.

Újabban azonban hiába nyitogatta ki a rejtekhelyek ajtaját, amikor a nagy meg a nagy nem nézett oda. Nem volt meglepetés, nem volt sehol semmi.

Benjámín nem értette, mi történt, de nem szólt. Annyi esze már volt, hogy tudja: ajándékot, meglepetést még a nagyszüleitől sem követelhet az ember.

„Nagyon finom kis libazsírom van - mondta a nagymama, amikor látta, hogy Benjámín ide-oda pislog, miután megette az egyszem nápolyit. - Kenjek egy szelet kenyeret az én kis unokámnak? Vágok rá finom hagymát, vöröset...”

„Nem kérek - mondta Ben. - Köszönöm. Nem vagyok éhes.” És nem értette, miért ilyesmivel kínálja őt a nagy, amikor tudhatja, hogy náluk otthon már senki sem eszik zsíros kenyeret. Nem egészséges.

Amikor már negyedjére-ötödjére is csak egy-egy cukorka vagy zsíros kenyér fogadta Bent, nagyon elszomorodott. Arra gondolt, hogy a nagy meg a nagy talán már nem is szereti őt annyira. Talán már nem is tartják legeslegnek.

De nem mondott semmit. Csak ült és válaszolgatott a kérdésekre. Mert a nagyiekat minden érdekelte. - Az is,

hogy mi történt az iskolában és az is, hogy mikor veheti meg a vizslakölyköt, amire annyira vágyott, és amire másfél éve gyűjtötte a pénzt. Mikor Ben mindenre válaszolt, felállt, elbúcsúzott a nagyszüleitől és elment.

Sírni lett volna kedve. De nem akarta, hogy észrevegyék.

A mamája előtt persze nem titkolhatta sokáig, hogy milyen bánatos a nagyiek miatt. A mamája csak rápillantott félvállról, mint tyúkanyó a csibéjére, és már látta, hogy felhős a csemetéje lelke. Nem kellett sokáig faggatódnia sem, hogy kiderüljön a felhősödés oka.

„A nagy meg a nagy már nem szeretnek engem annyira” - mondta Ben és elmesélte, hogy narancs meg almás süti helyett mivel kínálja őt a nagymama.

A mamának erre még a könnye is kibuggyant. Mert ő tudta, hogy miért nincs narancs vagy süti az asztalon.

„Jaj, kicsim! - sóhajtott, de akkorát, mint egy kisebb tájfun. - A nagyieknak kevés a nyugdíjuk. A nagyiek nehezen élnek. A nagyieknak nagyon kell takarékoskodniuk, hogy a villanyt meg a fűtést ki tudják fizetni. - mondta Benjámínak, mert elég okosnak tartotta a kisfiát, hogy ezt megértse. - Mi szeretünk volna segíteni, de nem engedik. Óriási patáliát csapnak mindig, ha pénzt akarunk adni vagy valamit veszünk nekik. Azt mondják, inkább festessük ki a lakást, mert már igazán ráfér. És ez igaz.”

Így beszélt Benjámín mamája, miközben homlokát a fia homlokához nyomta, mert szomorkodott.

Nagy úr a pénz, ha nincs.

Mit lehet tenni? Zsíros kenyeret kell enni.

Néhány nap múlva, amikor Ben a nagyszüleinél volt megint, a nagyi meg a nagyi majdnem özszevesztek.

Úgy kezdődött, hogy miközben a nagymama egy almát hámozott éppen Benjáminnak, a nagyapa egy papírdarabot vett észre az asztal alatt. „Mi az? - morogta. - Mi esett le már megint?” Nagy szuszogva lehajolt és - mit tesz Isten! - egy százforintost emelt fel a szőnyegről.

„De gazdagok vagyunk! - mordult a mamanagyi felé. - Már csak úgy hajigáljuk a százforintosokat! Mi az nekünk, ugye?”

„Hogyhogy hajigáljuk? - bámult a pénzre a nagyi. - Csak nem képzeled, hogy én?...”

„Nem képzelek én semmit, hanem látom a két szememmel.”

A mamanagyi erre gyorsan kikapta a fadobozt a fiókból, amiben a pénzt tartják, és megszámolta a számolni-valót.

„Itt volt nyolcszáz, vettem kenyeret, tejet, sót, szappant, maradt hatszázhusz. Ennek semmi híja nincs. Megvan egy fillérig. Azt a pénzt csak te veszhetted el.”

„Én ám! - nevette el magát a papa. - mikor húsz forintnál akkor sincs több a zsebemben, ha kártyázni megyek a térre!”

„Ez igaz” - dörmögött a mama és felvont szemöldökkel Benjáminra nézett. Mintha tőle kérdezné...

„Az is lehet, hogy már régen itt van - mondta Benjámin. - Leesett, elveszett egy hete, két hete...”

„Mert én nem takarítok, ugye? - sértődött meg a mamanagyi. - Mert én nem vettem volna észre ugye?”

„Mindegy az már! - legyintett a papanagyi, és úgy csinált, mint aki megpökdösi a pénzt. - Apád, anyád ide jöj-jön! - Mert így szokás. - Elveszett, meglett. - Aztán odaadta a feleségének. - Tedd a fadobozba, hátha megfial.”

Örültek mindannyian. Pénzt találni szerencsét jelent. No, meg ami szintén fontos: pénzt is jelent!

Nem is bírta otthon magában tartani Benjámin egy másodpercig sem az örömhírt. Rögtön elmondta a mamájának meg a papájának, mi történt a nagyiéknál.

„Csak úgy leesve száz forint?” - kérdezte a mama hitetlenül.

„Csak úgy hevert az asztal alatt?” - kérdezte a papája furcsálkodva. És mind a ketten úgy néztek Benre, mint a cica, ha az egér azt mondja neki, hogy őt kandúrnak hívják.

„Most mi van? - kérdezte zavartan Benjámin és elvi-gyorodott. - Nem hiszitek? Hívjátok fel a nagyt!”

„Dehogynem hisszük! - mondta a mama és magához ölelte a csemetéje buksiját. - Csak azt nem értjük, mért van az asztalon a perselyed üresen, amikor már volt benne száz forintod félretéve a kutyára.”

Néhány nap múlva Benjámin ismét meglátogatta a nagyt meg a nagyt. Persze akkor már nem pénzt akart az asztal alá dobálni, hiszen neki sem volt több. Csak kíváncsi volt. Látni akarta, örülnek-e még a nagyszülei a talált pénznek.

Amikor belépett a lakásukba, a papanagyi a fotelben szundított, a mamanagyi meg pulóvert kötögetett az asztal mellett.

„Gyere, gyere! - hívogatta a kisunokáját. - Már vártalak.”

Ben odaszaladt a nagyihoz, de hirtelen megtorpant és a szeme kerekre nyílt.

Az asztalon ínycsiklandozóan illatozott egy tál almás sütemény.

Belekerülhetett az száz forintba is, ha nem többbe.

A TITKOS BESZÉLGETÉS

Cecília mindaddig nem hitte el, hogy valaki ott kuksol abban a kerek hasacskában, amit az anyu a szép lapos hasa helyett hordott, amíg meg nem mozdult az a valaki.

- A kistestvérkéd! - mosolygott rá az anyukája kissé selypítve, mert a felnőttek azt hiszik, hogy a gyerek csekély értelmű medvebocs, és selypelegve, bájologva kell vele beszélni. A gyerekek persze általában nem szólnak a szülőknek, hogy tessék normálisan beszélni velem, gyerek vagyok, nem gügye, mert tudják, hogy a felnőttek megsértődnének, és gyerekesen felhúznák az orrukat.

- Tedd csak ide a fülikédet! - helyeskedett tovább Cecília mamája a hasára mutatva, és a kislány odatette a fülét. Bentről, mint egy hatalmas, titokzatos barlangból, amelyben a kijáratot nem lelő szibériai medve tombol dühében, időnként tompa dobbanások hallatszottak.

- Mit csinál? - kérdezte Cecília.

- Nem tudom - mondta az anyukája.

- Fiú vagy lány? - kérdezte Cecília.

- Nem tudom - mondta az anyukája.

- Hogy hívják? - kérdezte Cecília.

- Nem tudom - mondta az anyukája.

De akkor Cecília már furcsán kezdte nézdegélni a mamáját. Benne van valaki, és nem tudja, hogy ki az? Vagy csak nem akarja megmondani? Ez is afféle titok, amit a felnőttek a gyerekek bosszantására kitalálnak? No de se-

baj! Majd megtudja ő, hogy kiféle-miféle az, aki odabent-ről dörömböl. Hogyan? Egyszerű. Odahajol ahhoz a hasacskához, és halkán megkérdezi.

A szomszédban lakó Ildikóval is a kerítésen keresztül szokott beszélgetni, ha mindkét családban áll a bál, és egyiküket sem engedik át a másikhoz.

- Min veszekednek? - kérdezi ilyenkor Cecília Ildikótól a deszkákon át.

- Ugyanazon - mondja Ildikó. - És nálatok?

- Nálunk is a pénzen - mondja Cecília.

Így fog sugdolózni majd azzal a valakivel is.

Az egyik délután az édesanyja ledőlt pihenni. Mostanában hamarabb elfáradt.

Biztosan a kenguru is hamarabb elfárad, ha sokat szaladgál erszényében a kiskenguruval - gondolta Cecília, és odasettenkedett az ágyhoz. Az édesanyja egyenletesen szuszogott. Odabent az a valaki egyenletesen dobogott. Cecília a pocak fölé helyezte óvatosan a fülét, és jól hallotta: dib-dob, dib-dob, dib-dob! Bang! Ez az utóbbi hang egy rúgás volt.

- Talán megérezte, hogy itt vagyok, és ő is mondani akar valamit - suttogta Cecília magában. Nem tudta, hogyan kezdjen hozzá a beszélgetéshez. Hangosan mégse mondhatta a pocaknak, hogy: „Szervusz! Én Cili vagyok. Te ki vagy?” A kerítésnél Ildikóval beszélgetni egészen más. Ott nincs egy alvó édesanyja, aki felriad a legkisebb zajra is. Tudom már! - jutott Cecília eszébe a csodálatos ötlet. - Úgy fogok vele beszélgetni, ahogy a babáimmal

szoktam este, ha apa lekapcsolja a villanyt: gondolatban! - És hozzá is kezdett.

„Szervusz! Cili vagyok. Te ki vagy?” - gondolta erősen, de olyan erősen, hogy még a homloka is összeráncolódt az erőfeszítéstől. Először nem hallott semmit. Csend volt, mint az éjszaka közepén, ha az ágyában felriad. Aztán valami tompa zúgás, zuhogás hallatszott belül a fejében, mint amikor nyaranta lebuja a víz alá a tóban, a folyóban vagy az uszodában, és a fülébe csilingelnek a víz titkos zajai.

„Cili vagyok - ismételte gondolatban halkán -, a testvéred. És te? Te ki vagy?” A kislány becsukta a szemét, hogy ne figyelhessen semmi másra, csak befelé, befelé, ahonnan ez a tengermélyi hang felszivárgott. És akkor a zúgásból, zubogásból tompán, messziről felhangzott a vá-

lasz. Csilingelő kisfiúhang volt. Hasonlított Cecília unokaöccsének a hangjára, aki a messzi Melbourne-ben élt, és akivel a kislány telefonon beszélgetett egyszer.

„Szervusz, Cecília - csendült át a hang a zubogó víz moraján. - Ádám vagyok. A testvéred. Mi van odakint?”

A kislány majdnem felkiáltott örömeiben. Ez igaz? Kinyitotta a szemét. A mamája halkán szusszantva aludt. Nem álmodott hát! A kisöccsével beszélget! Gyorsan lecsukta a szempilláit újra.

„Itt kint lakás van - mondta gondolatban. - Anya alszik...”

„Azt én is tudom - szólt közbe a csingilingi hang. - De mi az a lakás?”

„A lakás? Szoba, konyha... ahol lakunk...”

„Egy nagy pocak?”

„Pocak? Dehogy! Falak, meg ajtók, ablakok. Van egy szobám. Az lesz a tiéd is.”

„És mit csinálunk ott?”

„Játszunk! De ne vedd majd el a babáimat! Te is fogsz kapni játékokat... Most te mesélj! Odabent mi van? És mit csinálsz olyan kicsi helyen?”

„Ez nem kicsi. Nekem éppen elég. Jól elférek. Meg még úszkálók is. Meleg van. Minden puha. Mit mondjak? Játsszom én is...”

„Játszol? Mivel?”

„Anyuval. De ez titok.”

„Nekem elmondhatod, én nem mondom el senkinek.”

„Jó, de ne légy hazudós! Az úgy van, hogy ő kopog nekem a pocakján egyet, és én visszarúgok a lábammal.

Egyet. Aztán kopog kettőt. És én visszakopogok, kettőt. Így játszunk, ha ráér.”

„És ha én kopogok? Mi lesz?”

„Próbáld meg! Ha szeretlek, visszakopogok.”

Cecília kinyitotta a szemét, és látta, hogy a mamája már nem alszik. Nézi őt.

- Hát te mit csinálsz itt?

- Én? - pislogott Cili. - Üldögélek.

Kicsit hallgattak, most már mind a hárman: figyelték egymást titokzatosan.

- Anyu - szólalt meg a kislány -, kopogtathatok a pocakodon?

- Ha akarsz! - húzta fel csodálkozva szemöldökét a kismama, mint aki nem érti, mire szolgálhat ez a kopogtatás. - De csak óvatosan!

Cecília kopogtatott. Egyet. Aztán rátette a kezét a feszülő bőrre, és érezte, hogy Ádám is rúg. Egyet. Akkor Cecília reszkető kézzel kettőt koppantott. És Ádám válaszolt: kopp, kopp! - kétszer.

Cecília attól kezdve mindennap beszélgetett a kisöccsével. Amikor az édesanyja ledült aludni, vagy nem figyelt rá, kötött, tévét nézett, olvasgatott, Cecília mindig odabújt a napról napra nagyobb hasacskához, és becsukta a szemét, hogy csak befelé, a zuhogó, zubogó mélységbe figyeljen.

Így, naponként kopogtatva megbeszélte Ádámmal a világ dolgait. Mesélt neki az udvarról, mesélt a virágokról és a fákról, a madarokról és a harapós kutyákról. Mesélt az almás rétest sütő nagymamáról, a fotelben mindig elszun-

dikáló nagypapáról, a folyton sörözgető nagybácsiról, unokatestvérekről, de még a távoli ismerősökről is. Azt akarta, hogy mire az öccse kijön odabentről, mindent és mindenkit ismerjen.

Ádám pedig olyan titkokról mesélt a nővérkéjének onnan a benti világból, amiről még a meseíró sem tudhat semmit. Pedig a meseírónak az a foglalkozása, hogy mindent elképzeljen, ami megtörténhet, és mindent valósággá változtasson, amit elképzelt.

Ezekről a titkos beszélgetésekről persze Cecília senkinek sem szólt. Még a babáinak se mesélte el, mit mondott s mit hallott. Ki lát egy baba lelkébe? És ha mind olyanok, mint a szomszédban lakó Ildikó, aki nem tud titkot tartani?

Csak egyetlenegyszer, egy szép tavaszi délután árulta el a titkát egy kicsit. A nagymamája és a nagypapája éppen arról beszélgettek a szüleivel, hogy vajon kisfiú vagy kislány lesz-e a baba, és hogyan fogják hívni.

- Fiú lesz - mondta Cecília hirtelen. - És Ádámnak fogják hívni.

- Ó, te kis butám! - nevetett az anyukája. - Mért mondd ezt? Hiszen senki sem tudhatja, hogy mi lesz. Még én sem, aki már nyolc hónapja hordom. Hogy tudhatnád te?

- Fiú lesz - ismételte meg határozottan és halkán a kislány. - Ádámnak fogják hívni. - Aztán szó nélkül kiment a szobából.

A felnőttek némán néztek utána.

- Olyan különös ez a Cecília mostanában - szólt a nagymama. - Még hogy fiú?! És Ádámnak?! Honnan vesz ilyeneket?

Aztán eljött az idő. Az a bizonyos idő, amikor az embernek, akár akar, akár nem, meg kell születnie. Éjszaka volt. Apa és anya csendben felöltöztek, és bementek a kórházba. Olyan halkán készülődtek, hogy Cecília fel sem ébredt.

Reggel volt már, napfényes június, amikor az édesapja felkeltette a kislányt, és a füléhez hajolt.

- Megszületett a kistestvéred, kicsim. Árudd el nekem, honnan tudtad, hogy fiú lesz, és Ádámnak fogjuk hívni?

- Ő mondta, amikor beszélgettünk - vallotta be suttogva a kislány, de az édesapja csak mosolygott hitetlenül.

Miket ki nem talál ez a Cecília!

TESTVÉR ELADÓ!

Bence egy napfényes májusi délután elhatározta, hogy eladja a kistestvérét. Gyerekeladásra - Bence szerint - éppen alkalmasnak látszott az idő. A tavaszi sugarak kicsalogatták az idősebbeket, akik nagyon szeretnének gyereket, mert az övék már felnőtt és messze él. Gyerek helyett ezért tart sok néni és bácsi kutyát vagy macskát. Legalábbis így gondolta Tónió Bence ötéves, szőke hajú és kék szemű kisfiú.

Aznap, szokásos délutáni szunyókálása után, a kistestvér, akit Juditkamaranyomnak vagy Untyulipuntyulinak hívtak Bence szülei, ismét tapétaszaggató sírásba kezdett. Persze, mit lehet várni egy nyolchónapostól, aki a biliről is azt hiszi, hogy üstdob?! Bence már tudta, mi következik, és megpróbált kiosonni a lakásból. Elkésett.

- Bencikém! - dalolt az édesanyja a fürdőszoba felől. - Vidd ki az udvarra Juditkát, légy szíves. De vigyázz rá!

Bence a fejéhez kapott. Tessék! Már megint ő! Mindig ő! Most persze Bencikém! Mióta Juditkamaranyom megszületett, ő csak akkor Bencikém, ha kérnek tőle valamit. Különbösen neve sincs, csak „gyereide”, „menjoda” és „mitcsináltálmármeginttebutakölyök”-nek hívják. Bezzeg, amikor még az Untyulipuntyuli sehol se volt, őt nevezték Bencikamaranyomnak, és őt vitték ki az udvarra, és ő ehette meg az összes banánt.

„Nincs ez így jól - gondolta Bence, miközben a kistestvérét begyömöszölte a gyerek kocsiába, és kitolta az ajtón. - Ha Juditkamaranyom nem lenne, most nyugodtan csinálhatnám bent a szobában a nagy semmit, mint eddig, és engem hívnának Bencikamaranyomnak, és én ehete meg az összes banánt...” És ekkor született meg benne a zseniális gondolat, hogy az Untyulipuntyulit jó pénzért eladja. Hát persze! Hogy ez eddig nem jutott eszébe! Így mindenki jól jár. A szüleinek lesz pénze, úgymint mindig panaszkodnak, hogy nincs elég, nem tudnak venni se vidéot, se kertes házat, se kutyát. Ő is jól jár, mert megint megeheti az összes banánt, és Bencikamaranyomnak hívják. Aztán meg Juditka is jól jár, mert azoknak, akik megveszik, ő lesz az egyetlen gyerekecske. És azok járnak a legjobban, akik megveszik, mert ilyen szép, egészséges és kedves kislány különben soha, de soha nem lenne az övék.

Miután ezt ilyen jól elgondolta Bence, vidáman a kistestvére nevetett. Juditkamaranyomnak persze fogalma sem volt, hogy milyen nagyszerű és mindenki számára boldogságot, elégedettséget hozó üzlet gondolata született meg az ő bátyuskája fejében. Visszanevetett Bencére, és gőgicsélve, cuppogva mondott valamit azon a furcsa nyelven, amit csak ő meg a mamájuk értett meg.

- Persze - mondta Bence, mintha ő is értené. - Megyünk az udvarra játszani! Ott lesz a Lajcsi macska, a Csöpi kutyája meg a Jóska néni!

És kitolta a kocsit a házat körülvevő udvarra. Kicsi volt ez az udvar, nem volt benne csak két szilvafa, néhány

virág meg a veteményeskertben egy kis sárgarépa, paprika, paradicsom. Ez is csak Jóska néni szorgalmának köszönhető, aki megpróbálta ezt a tenyérnyi kis földet ott a ház körül virágzóvá és gazdaggá tenni, ahogy már az apja meg annak az apja, neki nagyapja, meg annak az apja, neki dédnagyapja csinálta ott régen a faluban, ahol éltek.

És hogy miért Jóska néni Bencének egy bácsi? Mert a mamája mindig így szólt, ha kinézett az ablakon, és látta, hogy az öreg éppen szorgalmatoskodik.

- Nézzétek, hogy tesz-vesz! Milyen rendes! Mióta meghalt szegény felesége, úgy rendben tartja az udvart és a lakását, úgy főz, mos, mosogat, takarít, mint egy igazi asszony!

Így lett Bence számára Jóska bácsiból Jóska néni. Ott volt az öreg most is az udvaron, üldögélt egy kicsi széken az egyik szilvafa alatt, és szájában az elmaradhatatlan pipával éppen egy ásót tisztogatott.

- Szervusz, Jóska néni! Mit csinálsz? - szólította meg Bence az idős szomszédot, és odafordította elé a gyerek-kocsit, hadd lássa az öreg, milyen szép kislány ez a Juditkamaranyom.

- Látod - mordult az öreg. - Az ásót. Meg kell tisztítani.

Dörmögött az öreg, sűrű, fehér bajsza alatt, csak úgy a pipaszár mellett eregetve lassan a szót meg a füstöt.

Bence nagyon utálta ezt a füstöt, a füstnek a szagát, de most nem állt odébb, mint máskor. Sőt! Leguggolt az öreg lábánál lustán elheveredő Csöpi kutya mellé, és hozzákezdett a nagy hadművelethez. Mert Jóska néninél jobb mamája és papája nem is lehetne Juditkamaranyomnak,

gondolta. Aki még egy ásót is ilyen gondosan tisztogat, hogynem tudna vigyázni egy kisgyerekre. Nézte Bence Jóska nénit egy darabig, nézte, nézte, aztán megszólalt.

- Az a helyzet, Jóska néni, hogy te nagyon egyedül vagy.

Az öreg egy pillanatra elhagyta az ásótisztogatást, ránézett a gyerekre, aztán folytatta a munkáját tovább.

- Mondasz valamit - dörmögte a pipaszár mellett, és hallgatott egy nagyot.

- Kellene neked valaki - bólogatott Bence, ahogy a felnőttek szoktak, amikor úgy érzik, hogy most egy nagyon nagy igazságot mondtak ki, és a szívüket is beleteszik a bólogatásba. Jóska néni megint abbahagyta az ásó vakargatását, de még a pipát is kivette a szájából egy pillanatra.

- Hüm! - mondta. - Gondolod? De hát itt van nekem Csöpi kutya meg a Lajcsi macska. Elvagyok én már velük...

- Ó! - legyintett nagyot Bence a kutyára, amelynek éppen a fülét próbálta letépni Juditkamaranyom a kocsiból kihajolva. - Kutya meg macska, az mindenkinek lehet. De ember nem!

Jóska néni megszívta a pipáját, és elgondolkodva benézett Bence szemébe.

- Mondasz valamit. Az igaz. Ember, hogy ne legyél egyedül, nem lehet mindenkinek... - Majd megint az ásót kaparszta, úgy morgott. - Aztán kire gondolsz?

Bence nagy levegőt vett, felállt, hogy Jóska néni szemébe nézhessen és kimondta:

- Juditkamaranyomra!

Jóska nénit elkapta a köhögés. Bizony, ártalmas dolog az a pipa, ha félremegy a füst. A kutya felemelte a fejét, Juditkamaranyom pedig nevetett. Azt hitte tán, hogy ez a köhögés valami vicces dolog, amit az ő kedvéért, játékból talált ki Jóska néni. Ilyenek ezek a kicsinyek. Azt hiszik, mindig minden miattuk történik.

Az öreg lassan abbahagyta a köhögést, és a kislányra nézett.

- Szóval a húgodra gondolsz - mondta Bencének.

- Ühüm.

- Neked már nem kell?

- Nekem már eleget volt, most lehetne neked is.

- Aztán hogy gondolod? Fogadjam örökbe?

- Azt is lehet - húzta el a száját Bence -, fogadd ökörbe, ha akarod. De én inkább eladnám neked.

Jóska néni majdnem a kutyára ejtette az ásót, úgy felkapta a fejét.

- Eladnád?

- Aha! Pénzért! Hogy ne legyél egyedül.

- Ééértem... Hát akkor te nagyon jó vagy - bólogatott az öreg -, ha így törődsz velem... Aztán, mondd csak, mennyit kérsz érte?

Bence nyelt egyet. Ez gyorsan ment! Azt hitte, majd sokáig kell győzködni Jóska nénit, meg alkudozni is, mint a piacon az almára. Mennyit is mondjon? Százat? Az már sok pénz. Annyi neki még sose volt. Ránézett Juditkamaranyomra, aki belekapaszkodott Jóska néni hüvelykujjába, úgy hintáztatta magát: előre-hátra, előre-hátra.

- Ezer - bökte ki Bence, és nyelt egyet.

- Szóval ezer - bólintott Jóska néni, és összeráncolta különben is ráncos homlokát, mint aki elgondolkodik, hogy megér-e annyit Juditkamaranyom. Bence kissé megrémült. Nem kellett volna inkább százat mondani?

- Nem sok az az ezer - hadarta a kisfiú. - Te tudod, milyen édes, hogy nevet! És amikor játszik az ujjával?... Juditka, játsszál csak az ujjaddal! Blügyblügy! Blügyblügy! Látod, milyen édes? És nincs sok gond velem! Keveset eszik! Kevesebbet eszik, mint a Csöpi. De tényleg! Egy kis tej, egy kis piskóta, gyümölcs... Hiszen tudod.

Bence elhallgatott egy pillanatra, és figyelte, ahogy Jóska néni mosolyogva hintáztatja Juditkamaranyomat az ujjain. Jól van - gondolta a kisfiú -, fog ez menni.

- Néha sír - folytatta a meggyőzést Bence -, biztosan hallod, de nálad egyet se sírna, mert téged nagyon szeret.

- Szóval, ezret mondtál? - dörögte az öreg, és visszaültette a kislányt a kocsiba.

- Sok? - ijedt meg Bence. - Akkor mennyiért?

- Nem sok - szólt közbe Jóska néni. - Azazhogy nem tudom, mennyibe kerülhet ma egy gyerek. Talán ennyibe. De azt hittem, te szereted a húgodat.

- Persze hogy szeretem! - mondta Bence. - Hogyne szeretném! Néha olyan édes, ahogy visszaüti a labdát, meg odabújik hozzám a strandon, és a csokiját is odaadja, ha szépen elkunyerálom...

- Úgy emlékszem - folytatta az öreg -, te tisztába is tudod tenni.

- Persze! - kapta fel a fejét büszkén Bence. - Tessék, nézd meg! Tanulj! Ez egyszerű!

Leterítette a fűre egy pokrócot, ráfektette Juditkamaranyomat, és kibontotta a tipegőből.

- Pfuji! - mondta a kislánynak, miközben a nedves pelenkát ügyesen kicserélte a szárazzal, ahogy az édesanyja tanította. - Miért nem szóltál, te kis buta? Biztosan kicsípte már a fenekedet, azért sírtál délután... Na jól van. Semmi baj!

Valóban nem volt semmi baj. A májusi nap süttött, Juditkamaranyom nevetett, Jóska néni és Csöpi kutya pedig figyelte a gyors pelenkacserét.

- Látod, Jóska néni, ez ilyen egyszerű - mondta Bence.

- Ha ez ilyen egyszerű, és te szereted a húgodat, akkor miért akarod eladni?

Bence lehajtotta a fejét, és a szandál sarkával rugdosni kezdte a földet.

- Azért - dünnyögte -, mert mindig nekem kell kihozni az udvarra... Meg a banánból is ő kap először... Meg mindig kényeztetik... Juditkamaranyomozzák...

- Az más - állt fel az öreg. - Értem. Szereted, de azt gondolod, hogy a szüleid jobban szeretik őt, mint téged, és ezért el akarod adni. Biztosan jól meggondoltad a dolgot. Én mindenesetre megyek a pénzért.

És bement a lakásba.

Bence, a kutya és Juditkamaranyom ott maradtak a szilvafa alatt. Bence leguggolt a húga mellé, hagyta, hogy a kislány belekapjon a hajába, és kezdte rosszul érezni magát. Csak éppen nem tudta, mitől. De mielőtt mélyebben

elgondolkodhatott volna, visszaérkezett Jóska néni, és átnyújtotta Bencének a ropogós ezerforintost.

- Tessék! - mondta, és közelebb húzta magához a gyerekkocsit. - És most elmehetsz. Most már az enyém a kislány.

- Vigyázz! - kapott a kocsit után Bence. - Lecsúszhat!

- Csak bízd rám! - mondta keményen az öreg. - Ha lecsúszik, az én kislányom csúszik le. Ha akarom, el is verhetem a fenekét.

- Miért? - bámult az öregre a fiú. - Hogyhogy a fenekét? Azt nem lehet! Anyu megharagszik.

- Miért haragudna? Juditkamaranyom most már az enyém, azt csinálom vele, amit akarok.

Bence bambán nézte az öreget, amint a kislánnyal játszik, és az ezer forintot úgy tartotta, a hüvelyk- és mutatóujja között, mint egy piszkos rongyot, nyálkás békát, undorító pókot. Érezte, hogy felkúszik a sírás a torkában, mindjárt kibugyan, de igazán nem tudta, mitől.

- Akkor... vissza az egész! - mondta hirtelen, és az ezer forintost az öreg ölébe dobta. - Bántani nem lehet! Az nincs benne a pénzben. - Bence magához húzta a kocsit, és a húga fejét a melléhez szorította. - Nem adom el! De... tudod... te nem is tudnád etetni meg tisztába tenni!... Az a helyzet, Jóska néni, hogy... te... igazából bácsi vagy. Sose csináltad. Neked nem volt gyereked.

Jóska néni szóltanul figyelte a fiút, de nem nyúlt a pénzhez.

- Ne nézz így! Nem adom el! Meggondoltam. Te nem is tudod, mit kell csinálni, ha sír. Én tudom. Beszélni kell csen-

desen... Aztán meg... te nem is vagy egyedül! Ott van neked a Csöpi kutya meg a Lajcsi macska! Szerethetitek egymást. De nekem csak a Juditkamaranyom van...

Bence szemét elfutották a könnyek. Úgy megtelt a lelke bánattal és szeretettel Juditka iránt, mintha nem is ő akarta volna néhány perccel azelőtt eladni a kistestvérét.

Az öreg lassan, nyugodtan összehajtogatta a pénzt, és betette az inge zsebébe. Aztán újra a szájába dugta a pipát, csak úgy, megszokásból, és a térde közé szorította az ásót.

- Igaz - dörmögte -, nem vagyunk egyedül, szerethetjük egymást. De máskor gondold meg, mit akarsz eladni. Mert nem mindenki adja ám vissza azt, amit megvett.

- Bence! - röppent ki az ablakon édesanyjuk hangja. - Gyertek enni!

- Megyünk! - kiáltotta a repkénnyel befuttatott ház felé Bence, aztán megint az öregre nézett.

- Azért te, Jóska néni, játszatsz néha Juditkamaranyommal, ha akarsz...

Az öreg összecsiszpentette a szemét.

- Nem kell fizetni érte?

- Dehogy! - nevette el magát Bence. - Neked ingyen van! - És egy pillanat múlva már el is tűnt az ajtó mögött Juditkamaranyommal, az ő egyetlen, drága kishúgával együtt.

A NINCSENKUTYA FOGAI

- Csitt! Figyelj csak! - emelte átlátszóan finom ujjait a szája elé az én cinkefejű unokahúgom, Zsuzsikám, és cinkezemével az erkély felé intett. - Van egy kiskutyám!

- Nocsak! - szakadt ki belőlem a szó, ami azt jelentette, hogy „hiszem, ha látom”, meg azt is, hogy „mi a szösz?”, meg azt is, hogy „örülök, ha örülsz”. Legfőképpen azonban valami olyasmit jelentett, hogy itt ugyan nincs egy szál kutya se, mert az én húgom, a Zsuzsika mamája, lakótelepi lakásba nemigen enged ebet. De ugyanakkor mégiscsak kell itt egy kiskutyának lenni, ha Zsuzska mondja. Odaálltunk az erkélyajtóhoz, néztem jobbra, néztem balra, itt egy doboz, ott egy üveg, amott kisszék, kicsi asztal, hol a kutyas?

- Alszik - mondta az én kis cinkém -, sokat sétáltunk odalent az utcán, és most elfáradt. Szép fehér a szőre.

- De jó neked! - súgtam Zsuzskának ide-oda pislogva. - Mégiscsak sikerült azt a kiskutyát kikönyörögnöd az anyádtól?

Merthogy hónapok óta kerülgette már Zsuzska a húgomat ezzel a nagy és merész kívánsággal: vegyen neki egy kutyát! Kérte, mióta az apja elköltözött tőlük egy szombat délután.

- Ti meg mit csináltok ott az ablaknál? - toppant be a húgom, tenyerén egy tál baracklekváros süteményt egyensúlyozva. Fél szemmel láttam, hogy Zsuzska özszerántja

a cipzárt a csőrén, így hát én is tartottam a titkot. De a húgom nemcsak a húgom volt, hanem anya is, rögtön tudta, merről fúj a szél.

- Ugyan, hagyd már, Zsuzsi - mondta mérgesen -, ott vannak a játékaid, a babáid, nincs itt helye semmiféle kutyának! Hogy érezné magát egy kutya a nyolcadik emeleten? Ki vinné le napközben, amikor én dolgozom, te meg az iskolában vagy? Hol tudna itt ugrálni, játszani, amikor még nekünk is szűk a hely? Talán nem szereted az állatokat, hogy ilyen rosszat akarsz egy kutyának? Kertes házba, oda való az ilyen állat, ott vidámkodhat kedvére. Nincs igazam?

És mondta a húgom, aki igen nagy beszédű egy emberlány volt világéletében, merthogy piac mellett nőttünk fel, ahol a népek a beszélőkéjükkel keresik meg a kenyérük javát.

Zsuzska lehajtotta a fejét, és hallgatott, mint azok a gyerekek, akik már régen és kívülről tudják, hogy mi után mi következik a szülői beszédben. De én ezt már mégsem hagyhattam annyiban.

- Hogy mondod te, kedves húgom? Hogyhogy nem lehet itt kutya, amikor már van itt egy kutya!

Erre aztán a húgom elbámulta magát. Még a szava is elakadt. Zsuzska pedig felkapta a cinkepici fejét, és úgy csillogtak a fogai, mint gyöngysor a Hamupipőke nyakában.

- Te nem tudtad? - csodálkoztam a húgomra. - Egy szép kis fehér kutyus. Kint lakik az erkélyen. Zsuzsi szokta sétáltatni. Most éppen elfáradt, és alszik. Azért nem ugat.

- Na, ne bolondozzatok! - tolt félre a húgom, és odament az erkélyajtóhoz. - Még hogy kutya?!

De én megfogtam a kilincset, úgy magyaráztam:

- Mondom, hogy alszik, most ne zavard! Hidd el nekünk, hogy ott van az a kutya, és kész!

Éreztem a húgom kezét a karomon - remegett, láttam a Zsuzska szemét, kikerekedett, és hallottam a szívemet. Mi lesz, ha kiderül, hogy nincs is ott kutya?

- De én már csak megnézem - mondta csendesen a húgom, és félretolta a karomat. Kinyitotta az ajtót, kiment az erkélyre, és leguggolt a dobozhoz. Belenyúlt, mintha meg akarná simogatni a kutyát, a kis fehér szőrűt, az elfáradtat, a hangtalanul alvót, de hirtelen elkapta az ujjait, és felkiáltott:

- Megharapott! Nézzétek, belekapott a kezembe!

- Ugye, megmondtuk! - néztem Zsuzsira. Ha szerintünk kutya van az erkélyen, akkor abban hinni kell.

Aki nem hisz, megjárja.

HOL VAGY, GERGŐ?

Éppen bele akartam harapni az almába, amikor a szomszéd szobában megszólalt a trombita. „Zsip-zsup, kenderzsúp, ha megázik, kidobjuk.” Csendesen szólt, már amennyire egy ilyen hangszer csendes lehet.

Ejnye! - gondoltam. - Ki fújja a trombitát? Hiszen Gergő nincs itthon. Bence meg Orsi pedig mellettem játszanak. Azahogy játszottak! Mert akkor már ők is felpattantak a szőnyegről és néztek nagy szemekkel, néztek, még a szájuk is tátva maradt a csodálkozástól. Ki trombitál?

Átfutottunk a szomszéd szobába. A kisszoba üres volt. A trombita a polcon hevert mozdulatlanul.

- Kísértetek! Kísértetek! - suttogta Orsi és belekapaszkodott a középső ujjamba. - Jaj! - tette hozzá.

- Dehogy! - legyintett Bence és összekoccantak a fogai. - Kísértetek nincsenek, olvastam. Biztos anyu fújja a trombitát.

Ezt nem hittem, mert anyu csak a forró levest szokta fújni, ha Orsi nyivákol miatta. De jobb ötletem nekem sem akadt. Gyerünk a konyhába! Anyu éppen nokedlit szagagatott. Nem úgy nézett ki, mint aki az előbb trombitált, de azért gyanakodva méregettük.

- Mi baj? Mit bámultok, mint bornyú az új kapura?

Anyu mindig ezt mondta, ha valakit nagyon megnézzünk.

- Valaki trombitált - mondta Bence. - Én nem. Orsi nem. Apu nem. Gergő nem. Tehát te voltál.

Erre anyu szeme kerekült el.

- Én? Azt sem tudom melyik végét kell megfújni! Ti képzeltőtök. Senki sem trombitálhatott. Gergő nincs itthon.

Visszamentünk a szobába. Tudtuk, hogy Gergő nincs itthon. Hiányzott is nagyon, mert Gergő mindig nevet és játszik a kistestvéreivel, beszélget az anyjával, meg sakkozik velem, az apjával, ha unatkozom. De most el kellett mennie, mert szeret egy kislányt és vele találkozik a Duna-parton.

Bence meg Orsi leültek a szőnyegre, én pedig a számhoz emeltem az almát, amikor újra megszólalt a trombita. „Zsip-zsup, kenderzsúp...” Átrohantunk a kisszobába, elöl Bence, utána Orsi, aztán én és most már anyu is jött, kezében a nokedliszaggatóval, de a szoba ismét üres volt. Üres és néma. Ki játszadozik velünk?

Orsi már két ujjamat szorongatta, Bence pedig belekucskált a trombita fuvókájába, hogy nincs-e ott egy törpe. Egy kis vicces törpe, nagy tüdővel. De nem volt ott se tüdő, se törpe. Visszamentünk a nagyszobába és a fülünket a fal felé fordítottuk. Alig telt el fél perc, újra felhangzott a dallam. Halkan szólt, mintha csupán egy-egy erőtlen sóhajjal szólaltatná meg a titokzatos trombitás.

Most már óvatosan közeledtünk az ajtóhoz, de amikor Bence belesett a kulcslyukon, a trombitaszó elhallgatott.

- Látom a trombitát - mondta Bence. - Ott fekszik a polcon mozdulatlanul.

Mit tehattunk? Visszatértünk a nagyszobába és leültünk a díványra egymás mellé. Tudtuk: mindjárt megszólal a trombita, de ha megnézzük, elhallgat. Úgy is történt. „Zsip-zsup, kenderzsúp...” - szűrődött át a szomszéd szobából.

- Biztos hiányzik neki Gergő - mondta anyu. - Azért szól.

- Biztos - szólt Orsi. - Csak azt nem értem, mért hallgat el, ha meglessük?

- Mert szégyelli magát - mondta Bence. - Szégyelli, hogy sírdogál Gergő után.

Ültünk a díványon, vártuk Gergőt és hallgattuk, ahogy csendeskén vigasztalgatja magát egyszerű dallamával a trombita. „Zsip-zsup, kenderzsúp, ha megázik...”

TOLVAJOK AZ ŪRBŐL

Eltűnt az asztalról száz forint.

Mi az, hogy eltűnt?

Semmi sem tűnik el nyomtalanul. Különösen nem egy kerek fémérmecske, amelyre rá van írva, hogy száz forint, és amiből tejet kell venni, hogy vacsorára Misinek és a kisbabának, név szerint Bőbének, tejbegrízt készítsen anyu.

Nem tűnhetett el. Az asztal a szobában áll, a szoba egy lakásban áll, a lakás egy városban áll, a város egy országban áll, az ország a Földön található, és a Föld az ūrben forog. Tehát mindennek megvan a maga helye.

De akkor hol van a száz forint?

Ebéd után még megvolt. Anya a váza mellé tette, hogy rögtön meglássa, ha bejön mosogatás után, és eszébe jusson róla a tej, a vacsora, Misi és Bőbe. De mire bejött a szobába, a pénznek hűlt helye volt.

És nem csak a pénznek. Misinek is. Aki itt olvasgatott ebéd után, és most nem olvasgat. Annyira nem olvasgat, hogy nincs is a szobában.

Az anya leült a fotelbe, kezeit ijedten a combjai közé szorította, mint kislánykorában, és belebámult a nagy délutáni semmibe. Csak nem a hatkarú földönkívüliek jöttek le a Földre, a Földön ebbe az országba, ebben az országban ebbe a városba, ebben a városban ebbe a lakásba,

ebben a lakásban ebbe a szobába, hogy a százforintost és Misit elrabolják?

Mert arra az anya gondolni sem mert, hogy Misi a pénzt... hogy a pénzt Misi... Egyszerűen arra nem gondolt, amit nem is tudhatunk, hiszen nem is mert gondolni rá.

Mindeközben Misi, aki abban a bizonyos titokzatos szobában olvasgatott, úgy lépdelt a kisváros forгатagos utcáján, mint egy elvarázsolt királyfi. Szinte lebegett a föld felett, amint arcán könnyű mosollyal elhaladt a kirakatok előtt. És az üvegek mögött a sokféle izgalmasan csillogó-villogó íz meg mizé, mintha csak tudta volna, hogy aki előttük elvonul, annak pénz - száz forint! - van a zsebében. Mind integetett és ujjongott, vidáman s csábítóan.

- Ide! Ide! - kiabáltak a játékok. - Nézz csak meg miniket! Micsoda pompás szórakozást kínálunk! Van köztünk kisautó, amelyik benzin nélkül körbejárja a Földet, ha tolod. Van kiskutya gumiból, amelyiket nem kell etetni, mégis mindig sípol, ha megnyomod. Van léggömb, nyuszi alakú és kishajó, vízen könnyedén sikló. Csak gyere! Add ide értünk azt a pénzt, és mi a tiéd leszünk!

De a süteményes bolt finomságai sem voltak restek Misit magukhoz csábítani:

- Gyere, csak gyere - surrantak az üvegen át az édesen bűgő hangok. - Minket szeress! Mi megtöltjük édes ízekkel a szád, jó falatokkal a gyomrod. Itt a dobostorta, a páncélos vitéz. Itt a remegő húsú krémes, a barna bőrű mignon, itt a linzer kis lekvárdombocskával a közepén! Mi lehet nálunk tökéletesebb?

- Oda se figyelj rájuk! - harsogták a gyümölcsösbolt ládáiból kikandikáló almák, őszibarackok, narancsok és szőlők. - Az édesség hizlal, tönkreteszi a fogaidat. De mi, gyümölcsök, mire eljön a nyár meg az ősz, és megértünk, a természet csodálatos ízeit gyűjtöttük össze neked a Napból, a földből és a vízből. Nézd az őszibarack hamvas ártatlanságát, a szőlő sejtelmesen áttetsző zöldjét, a banán édes titkokat rejtő sárga ruháját... Egy lépés, és a tiéd lehet! A tiéd lehet! A tiéd...!

Misi, a titkos kiskirályfi, zsebében a kerek pénzérmével, kábultan hallgatta a szebbnél szebb ígéreteket, és szaladt egyik kirakattól a másikig, másiktól az egyikig.

- Tollak, papírok, hegyezők, radírok - hallatszott az írószerbolt sutogása. - Erre vágytál! Minket kívántál! Hányszor nézegetted a színes ceruzákat, a festékeket, az ecseteket?! Hányszor képzelted el, micsoda képeket fogsz festeni velünk a hatalmas rajzlapokra?!...

- Ó festeni, festegetni, minek az? - kacarásztak a fagyaltok. - Csak összemaszatolod az ujjad, a terítőt, a szőnyeget. Mi sokkal gyorsabb és könnyebb örömeket kínálunk! Mi azt adjuk neked, amit már jól ismersz. Bennünk nem lehet csalódni. Édesek vagyunk és hidegek, fehérek, sárgák, barnák, rózsaszínűek, és oly változatos ízűek, mint maga az élet...

- Vigyázz, Misi, a fagyaltok csalók! - zizegtek a könyvek a könyvesbolt kirakatában. - Elolvadnak egy perc alatt, s mi lesz belőlük? Édes víz! De a könyv örökre szóló szép ajándék. Újra és újra előveheted, újra és újra elolvashatod és átélheted a történeteket. Emlékezz csak az élmé-

nyekre, amelyeket mi adtunk! Emlékezz a mesékre, a versekre, a kalandokra! Elvittünk ismeretlen országokba, a csodák birodalmába és a csatákba! És mi kellett hozzá? Csak annyi, hogy végigfeküdj az ágyon, és a betűket szépen, sorban összeolvasd. Semmi több!

„Igaz - gondolta Misi -, minden igaz. A játékok szava és a süteményeké, a gyümölcsök ígérete és a festékeké, a fagyaltoké és főleg a könyveké. De száz forint, csak száz forint. Könyvre, játékra kevés, csokoládéra elég.” - És Misi zsebébe éppen száz forintért beugrott egy tábla csokoládé az édességboltból.

Ez alatt az idő alatt otthon, Misi édesanyja az egész szobát felforgatta a kerek fémpénzecske után. Elhúzta az asztalt, félretolta a fotelt, föllebentette a szőnyeget, és még a szoba sarkait is megvizsgálta. Mert egy ilyen érmecske a legkisebb lyukba is be tud férkőzni, ha el akar bújni. De a pénz, hogy, hogy nem, csak nem került elő.

Misi egészen megrémült, amikor beóvakodott a szobába. Attól a felfordulástól, amit látott, még azt is elfelejtette, hogy mit akar lódítani, ha a mamája megkérdezi: hol volt. De a mamája nem kérdezte. Csak ült a szőnyeg közepén felhúzott térdekkkel, szomorúan.

- Száz forint volt, száz forint nincs - nézett a kisfiára. - Eltűnt, elveszett. Elvitték a földönkívüliek, a hatkarúak, az ldegenek... - suttogta, mintha attól félne, hogy a tolvajok láthatatlanul még itt vannak a szobában, és megharagszanak, ha gyanúsítgatja őket. - Az asztalra tettem, abból lett volna a tej, a tejből a tejbegríz, a tejbegrízből a vacso-

ra Bőbének is, neked is, de a pénz eltűnt, a bolt bezárt. Mit adok most enni kettőtöknek?

És mintha a kis Böbe csak erre a kérdésre várt volna a szomszéd szobában, felsírt.

- Oáo! Oáo! - ami magyarul annyit teszi, hogy: tisztelettel jelentem, adjatok, hogy ehessem, korog már a gyomrom, adjatok, ha mondom.

Misi sápadt arcán kicsi piros foltok terjedtek körbe-karikába. A szája meg olyan száraz lett, mint az afrikai sivatag júliusban. Mert elkövetni a hibát sokkal, de sokkal könnyebb, mint szembenézni a következményekkel.

- Képzeld! - kiáltotta hirtelen. - Képzeld! Egy bácsi az utcán... Egy bácsi a kezembe nyomott... Nézd! Egy csokoládét! - És Misi kikapta a zsebéből azt a bizonyos nehezen kiválasztott százforintos csokit. - Odaadom! Bőbének elég lesz ma estére. Én meg úgysem vagyok éhes...

Csend lett. Egy légy átrepült a szobán. Még Böbe is abbahagyta egy pillanatra a ricsajozást, mintha értené az emberi szót.

Az édesanya pedig nézte nagy komolyan a kisfiát, nézte, nézte, aztán elmosolyodott.

- Ez igazán kedves tőled. Mindig tudtam, hogy jó testvér vagy, de most már azt is látom, hogy embernek is jó leszel. Te sohasem csinálnál olyasmit, mint ezek a lopkovichs hatkarú, földönkívüliek. Ugye?

Misi rázta a fejét, rázta, de csak csöndben. Mert hang, az most sehogyan sem akart kijönni a torkán.

PÁMPAPAPÁM

Abban a késő délutáni órában, mint már annyiszor, ott álltam az ablak előtt, és néztem a velem szemben emelkedő tízemeletes házat. Az alkonyat az éjszaka színét óvatosan elkeverte a nappal világosságával, mint a rajzórán, ha árnyékot kell festeni a kockának, a vázának, az almának, és a fekete gombfestéken kevés vízzel kikeverjük a szürkét.

Mesét akartam írni éppen.

Egy magányos kisfiú története kavargott a fejemben, aki barátot keresni járja a várost, vagy aki azt hazudja a szüleinek, hogy van barátja, mert már annyit nyaggatták, hogy: mért vagy te mindig egyedül? Mért nem keresel egy barátot? Ügyetlen vagy, kétbalkezes.

Kavarogtak bennem a szavak, a mondatok: részletek villantak fel a történetből és süllyedtek el hirtelen, mint a könnyű álmok. Képzeletemben láttam, ahogy a gyerek megáll a szülők előtt...

„A fiú felkapta a fejét... Lassan felemelte a fejét... Dacosan felszegte a fejét... Felemelt fejjel állt...”

Hogyan kezdjem? Melyik a jobb?

Nagyon egyedül voltam. Nincs is ennél magányosabb foglalkozás: magadra hagyva szemben ülni az üres papírral... Pedig a családomat is moziba küldtem, hogy ne nyissanak be ötpercenként valamiért, mint szoktak. A telefont kihúztam, és a papagáj kalitkájára is ráborítottam a

terítőt, hogy - szokása szerint - ne csivorásszon, ha meghallja az írógép kopogását.

Hiába. Nem ment az írás. Ekkor álltam az ablak elé, és nézegetni kezdtem a szemben álló tízemeletes házat, ahova nemrég költöztek be az új lakók. Ilyenkor minden mással szívesebben foglalkozom, csak írni ne kelljen.

Vajon mit csinálnak odaát? Beszélgetnek, olvasnak, esznek, veszekednek, nézik a tévét? Képzeldésemből furcsa látvány riasztott fel. A sűrűsödő homályból kirajzoló ablakok egyikéből, a nyolcadik emeletről hirtelen apró fény villant fel. Felvillant egyszer, kétszer, majd hosszabban világított és újra röviden.

„Ki játszadozik ott? - bambultam el. - Vagy ez nem is játék?”

Újra fel-felvillant a fény, néhányszor röviden és kétszer hosszabban. A hosszabb és rövidebb fényjelek valamiféle szabályosságot mutattak. Papapám. Pámpapa. Pámpám. Papapa.

Ez nem játék. Az a valaki jelzett valakinek.

„Morze! - kiáltottam a felismerés nagy örömével. - Morzejelek! - És megpróbáltam visszaemlékezni, melyik jel mit jelent, hiszen harminc évvel ezelőtt a morze-ábécé kis vonalaival és pontjaival üzentem meg irodalomórán Bíró Zsuzsikának, hogy örökre szeretni fogom. (De hol van már az az üzenet? És hol van Bíró Zsuzsi?) Papapámpa - ez az S betű! Pámpapa - ez a T!

Az izgalom az ablakhoz szorította az orrom.

Lehet, hogy elfogtam egy kémet, aki titkos információit éppen most üzeni meg a társának? Hiszen ez izgalma-

sabb, mint egy mese! Füzetet és ceruzát kaptam elő, majd a félhomályban írni kezdtem a lüktető fényjelekből kiolvasható betűket.

...VESVAGYOKKISSTÓNITÍZÉVESVAGYOKKISSTÓNITÍZ...

Összeolvastam a betűket, és a homlokomra csaptam. Ó, te bolond meseíró ember! Hát miképpen gondolhattad, hogy a kémekek egymásnak így üzennek?! Ott szemben, a nyolcadikon, ez a fényvillogtató lakótárs egy tízéves gyerek. Kiss Antal. Kiss Tóni.

Kedvem kerekedett visszaüzeni.

Az éjjeli lámpát az ablak elé állítottam, felkapcsoltam, és egy újsággal el-el takarva a fényt, kibetűztem neki a nevemet és az életkoromat. Levillogtattam neki többször, hogy legyen ideje leolvasni. Aztán a rövid és hosszú jelekkel megkérdeztem: MIT CSINÁLSZ?

A lámpa, ott szemben a nyolcadikon hirtelen kialudt.

Mi történhetett? Meresztgettem a szemem, hátha megláthatok valamit a messzi ablak mögötti sötétben, és jeleztem tovább:

MIT CSINÁLSZ? MIT CSINÁLSZ?

A fény újra felvillant. Na, végre! Elő a füzetet és a ceruzát! Pámpapapám, papapa... Írtam a betűket gyors iramban:

A SZÜLEIM NINCSENEK ITTHON EGYEDÜL VAGYOK. Kis szünetet tartott, majd újra levillogta ugyanezt. Értem, mormogtam, értem. És az újságot húzogatni kezdtem a lámpám előtt.

ÉN IS EGYEDÜL VAGYOK - üzentem - EGYEDÜL VAGYOK ÉN IS.

És ekkor...! Ekkor észrevettem hirtelen, hogy már Tóni ablakán kívül két, sőt három homályló ablak mögött villog a fény! Majd kigyulladt újabb két helyen, néhol gyertya, máshol zseblámpa, és vibráltak, villogtak a kicsi lángok.

Mi ez? Lidérces álom? Itt mindenki velem akar beszélgetni? De hiszen ez lehetetlen! Ennyi ablakot egyszerre figyelni ki bír?

Kibetűztem egy harmadik emeletit: MAGÁNYOS VAGYOK ÉS ÖREG - jelezte valaki. Majd egy hatodikon villogó konyhaablakot néztem: EGYEDÜL VAGYUNK MIND A KETTEN MI IS FERIKATI.

No nem! Ez képtelenség! Én Tónival kezdtem beszélgetni. A többiek hagyjanak!

TÓNI - jeleztem - TÓNI - jeleztem - TÓNI!

Papapam - villogta vissza Tóni - papapam.

GYERE A HÁZ ELÉ TALÁLKOZZUNK GYERE A HÁZ ELÉ.

INDULOK GYERE - jeleztem vissza. - A HÁZ ELÉ A HÁZ ELÉ.

És rögtön le is kapcsoltam a lámpát, vettem a cipőmet, siettem ki az ajtón.

Mit érdekel engem a meseírás, amikor odakint vár az élet! De amikor kiléptem a lakásomból a folyosóra, láttam ám, hogy a két szomszédom is éppen az ajtót csukja.

- Hová? Hová? - kérdeztem a bal oldalitól, akivel reggel vagy este összefutunk időnként a lépcsőházban.

- Csak ide a ház elé - hadarta. - A barátommal itt találkozom.

- Érdekes, én is - mosolygott ránk a jobb oldali szomszéd, egy fiatalasszony, és siettünk együtt a lépcsőhöz. Furcsa volt. A házból több lakótárs igyekezett velünk együtt lefelé némán és csillogó szemmel.

„Mi történik itt? - kapkodtam a fejem jobbra-balra. - Hova megy ez a sok ember? Tán kigyulladt valahol a ház, és én nem tudok róla?”

De még végig se gondolhattam, meg sem válaszoltam a kérdéseimet, amikor kiözönlöttünk az utcai ajtón, és megláttam a szemben lévő házból kifutó felnőtteket és gyerekeket. A két csoport egymással szemben megtorpant egy pillanatra, és akkor hirtelen, mint egy lámpa a sötét ablakban, kigyulladt fejemben kérdéseimre a válasz.

Ó, én bolond! Hogy lehet az, hogy nem gondoltam erre?

Mindenki jelzett hát mindenkinek! A morzejelekkel mindenki hívott mindenkit lakása ablakából...

Csodálatos este volt. Megtaláltam Tónit meg a harmadik emeleti bácsit és Ferikatit is, az ifjú házaspárt az ötödikről. De megismerkedtem másokkal, ismeretlenekkel, a többi villogtató magányossal is.

Beszélggettünk, nevetgélgettünk, játszottunk az ívlámpák és a csillagok fénye alatt.

Azóta minden este felvillannak a kicsi fények, kérdeznek és válaszolnak, mesélnek és játszani hívnak a barátaim.

A LEGJOBB BARÁTOM

- Mindenkinek van barátja, csak neked nincs! - korholták a szülei Menyust, ha kicsinykét kibámult az ablakon, vagy elmerengve nézte a szoba egyik sötétebb sarkát. Azt hitték, unatkozik, pedig csak álmodozott. De barátja, olyan „mindentelmondokedmerttemegérted”-fajta valóban nem volt. Miért? Ki tudja? Talán, mert barátot nem lehet olyan könnyen szerezni, hogy: „Te, ide figyelj, öcsi, gyere már, légy a barátom, ha ráérsz!” A barát titokzatosan terem, növekszik, mint a magból a gyümölcsfa vagy a láthatatlanul kicsi sejtéből az ember.

De Menyusnak igazából nem is hiányzott a barát. Van, aki jól érzi magát egyedül, van, aki nem érzi jól magát csak mással. Menyus a magányt szerette.

Magányában varázslatosan izgalmas jeleneteket látott képzelete képernyőjén. Szörnyekkel harcolt vagy szörnyek harcoltak egymással, embereket mentett meg, vagy gonosz embereket taszított a feneketlen szakadékba, mély tengerekben úszott, hegyek felett repült, bolygók között száguldozott. Úgy érezte, nem lehet olyan barát, aki több jót, több boldogságot adhat ennél a titkos mozizásnál.

A szülei azonban folyton rászóltak, ha a tekintete elkalandozott.

- Mindenkinek van barátja, csak neked nincs! Te miért nem tudsz egy rendes fiút találni, akivel leülnétek sakkozni néha?

Menyus időnként a tenyerére támasztotta az állát, és kezdte azt hinni, hogy valóban benne van a hiba. Hiszen ennek meg annak és annak meg ennek annyi barátja van. A buta Sipőcznek, a vigyori Szilvióknak, de még a kétfutó Sívágónak is akad egy-kettő. Persze nem igaziak, nem olyan „mindentelmondoknedkedmerttemegérted”-fajták, de ha focizni, sakkozni vagy a lányokon röhögni kell, egy szóra ugranak.

A szülei kedvéért Menyhért már mindent megpróbált, hogy barátot kerítsen.

Bárkinak kölcsönadta például a ceruzáját vagy a tollát. Aztán: mielőtt beleharapott volna az uzsonnájába, körbekínálta. És ha hallott egy viccet, felírta magának, hogy másnap elmondhassa a többieknek az iskolában. De hiába. Akinek kölcsönadta a ceruzáját, az megharagudott rá, amikor visszakérte. Akit megkínált az uzsonnájával, az sose kínálta vissza. És ha viccet mesélt, csak azon nevettek, hogy milyen rosszul mondja el ezeket a buta és ócska vicceket. Időnként Menyus, ha egyedül volt, és elgondolta, hogy hányféleképpen próbált már barátot szerezni, és hogy mennyire nem sikerült, könnyek gyűltek a szemébe, annyira sajnálta magát.

Mit lehet itt tenni? Mit tehet az, akinek képzelete van, de barátja nincs?

„Hoppá! - torpant meg Menyhért egy nap, amikor éppen hazafelé tartva az iskolából, agyában kigyúlt a megoldás, mint egy százwattos körte a sötét alagútban. - Aki barátot nem talál, az kitalál!”

- Anyi! Anyikám! Képzeld el, ma összebarátkoztunk a Pitvaros Andrással! Tudod, ő az iskola egyik legjobb tanulója, és már egy ifjúsági sakkversenyt is megnyert!

- Hiszen ez nagyszerű! - mosolygott rá a mamája, és amikor a férje hazajött, első dolga volt, hogy elmondja neki:

- Képzeld, Menyusnak barátja van! Pitvaros András. Tudod, az iskola legjobb tanulója, aki már két ifjúsági sakkversenyt is megnyert!

- Hiszen ez nagyszerű! - nevetett Menyhért édesapja és azonnal felhívta a nagymamát.

- Képzeld, anyukám, Menyhértnek barátja van! Pitvaros Andrásnak hívják, a város legjobb tanulója, és megnyerte a diákoknak rendezett sakkolimpiát!

- Hiszen ez nagyszerű! - sikoltott a nagymama, és azonnal felhívta mind a huszonöt barátnőjét, hogy elmondja nekik:

- Képzeljétek el, a kisunokám barátja Iharos Balázs, aki egy matematikazseni (?), és megnyerte az olimpiát mellúszásban (!?).

Menyhért élete ettől a naptól egy csapásra megváltozott. Már nem szóltak rá, ha kibámult az ablakon, már nem mondták untalan, hogy „mindenkinek van barátja, csak neked nincs”, mert ott volt a Pitvaros András!

Szegény kis szemüveges, málészájú Pitvaros Andrásnak fogalma sem volt, hogy ő Menyhért legjobb barátja. Ez azonban egyáltalán nem zavarta Menyhértet abban, hogy meséljen róla otthon, ha megkérdezték, hogy mi újság van a barátjával:

- Képzeljétek el, ma Andrisnak én magyaráztam meg a matekot!

- Lementünk a Duna-partra, és kavicsokat dobáltunk a vízbe, azért jöttem ilyen későn.

- Ma Andris elmesélte nekem a legnagyobb titkát! De nem mondhatom el mi az, mert titok.

- Menyuskám! - fordult hozzá egyszer az édesanyja. - Hogy lehet az, hogy a barátod sohasem látogat meg és sohasem hív fel telefonon?

- Nincs ideje, sokat tanul és nincs telefonjuk - vágta rá a fiú, mert ha az ember egyszer hazudik, a többi hazugság, mint a lavina, már jön utána. Jön, és könnyen elsodorhatja a hazudozót.

Történt egy napon, hogy Menyhért édesanyja a piacon találkozott Pitvaros Andris mamájával. - Örülök, hogy a fiaink barátkoznak - mondta mosolyogva. - Andris kedves gyerek, Menyus sokat mesél róla.

- Barátkoznak? - csodálkozott el a Pitvaros mama. - Andris nem is mondta.

Menyhért mamája egy pillanatra zavarba jött, aztán gyorsan az időjárásról beszélt meg a piaci árakról, amint szokás.

„Ó, ez a kis füllentő! Miért csinálta?” - dühösködött magában hazafelé, de csak egy kicsit. Anya volt, és ebben a szakmában a megértés és a megbocsátás a két legfontosabb tulajdonság. „Mi vagyunk a hibásak - gondolta később. - Mi akartuk, hogy mindenáron legyen egy barátja. Pedig ő jobban szeret álmodozni.” Még később így gondolkodott: „Nem akarom, hogy tovább hazudozzon. De azt

sem akarom, hogy megszegyenüljön előttünk, mert hazugságon értem. Mit csináljak?”

Mire hazaért a piacról, és letette a kosarakat a konyhában, már tudta, mit kell tennie.

- Ti sohasem vitatkoztok Andrissal? - kérdezte Menyhérttől, amikor leültek ebédelni.

- Soha! - mondta Menyhért, és ez igaz is volt. Hogy vitatkozhatnának egymással azok, akik nem is beszélgetnek?

- Csak azért kérdeztem - mondta lassan, szinte szótagolva a mama -, mert a legjobb barátok között is előfordul néha, hogy összevesznek, és nem lesznek többé barátok.

- De mi nem veszekszünk - szólt halkán a fiú, és felemelte a fejét. Valami furcsát, szokatlant hallott az anyai hangban.

- Tudom - nézett a fia szemébe a mama. - A piacon talákoztam Andris mamájával. Ő is azt mondta, hogy jól megvagytok együtt.

Anya és fia farkasszemet nézett. És Menyhért ekkor észrevette azt az együttérző cinkosságot, amit csak egymást nagyon szerető emberek láthatnak meg a másik tekintetében.

Másnap Menyhért szomorúan jött haza az iskolából.

- Összevesztünk Andrissal, de végleg - mondta, és lehajtotta a fejét.

- Ha összevesztek, hát összevesztek - mondta az asszony később aggódó férjének és a nagymamának. -

Előfordul az ilyesmi a legjobb barátok között is. Hagyjátok a gyereket, ne zavarjátok: ő tudja, mit miért csinál!

És ettől kezdve Menyhért nyugodtan kibámulhatott az ablakon, vagy nézhetette merengve a szoba egyik sarkát, senki sem nyaggatta a családból. Tudták, hogy van barátja csak éppen összevesztek. Van ilyen.

MÓNIKA, AZ ARANYHAL

Minden azzal kezdődött, hogy Mónika, akinek sem testvére, sem nagypapája, sem nagymamája nem volt, kapott egy akváriumot, benne kicsi növényekkel és három kicsi hallal.

A hatodik születésnapjára kapta, mert annyira régen és nagyon szeretett volna már valamiféle kis állatot, hogy foglalkozhasson, beszélgethessen, játszodozhasson vele, ha egyedül van. Mert gyakran volt egyedül.

- Nekem miért nincs testvérem? - kérdezte Mónika.

- Mert azt akarjuk, hogy neked mindened meglegyen - válaszolták a szülei.

-És ti miért dolgoztok mindig és mindig? - kérdezte a kislány.

- Mert azt akarjuk, hogy neked mindened meglegyen.

És mert Mónika kérte, vettek neki akváriumot három kicsi hallal. Hogy a kislányuknak mindene meglegyen.

Az igazság az, hogy Mónika inkább egy kiskutyát szeretett volna. De a szülei azt mondták, hogy a kiskutya ugat, meg piszkol, meg folyton sétáltatni kell. Aztán Mónika egy kismacskát szeretett volna. De a szülei azt mondták, hogy a kismacskának hullik a szőre, meg öszszekarmolja a bútorokat. Aztán Mónika egy aranyhörcsögöt szeretett volna. De azt mondták a szülei, hogy az aranyhörcsögtől rossz szagú lesz a szoba levegője, és betegséget is terjeszt. Aztán Mónika kanárit is akart, meg tengerimalacot is akart, de a szülei mindegyikről lebeszéltek. Azaz okosan és meggyőzően elmesélték, miért nem akarják megvenni az ő drága kicsi lányuknak ezeket a haszontalan és kellemetlen jószágokat.

A halacskák ellen azonban már nem lehetett semmiféle kifogásuk. A halak nem ugatnak, nem hullik a szőrük, nem karmolják össze a bútorokat és sétálni sem kell levinni őket naponta háromszor. Így hát Mónika hatodik születésnapjára megérkezett a kis akvárium a három kicsi hallal.

Attól kezdve a kislány minden szabad idejét az akvárium körül töltötte. Az üvegfalat tisztogatta, a levegőztetőt ellenőrizte, a halacskákat etetgette, és a kavicsokat igazgatta a víz alatt. És ha már végképp semmi dolga nem akadt, akkor csak ült, és nézegette a halak játékát, úszkálását, lebegését.

Mondogatták is egymásnak a szülei:

- Milyen jó, hogy megvettük a halacskákat! Milyen jó, hogy ilyen szépen eljátszadozik vele a kislányunk! Nekünk úgyszincs időnk, dolgozni kell, hogy a mi Mónikánknak mindene meglegyen.

És vettek neki új bútort, meg új ruhát, meg új babát. De Mónika csak a halaknak örült. Mert a bútort holt fából készítették, a ruhát holt növényből szőtték, de a hal eleven volt. És embernek társ, barát, más, mint élő, mi lehetne?

Ült Mónika az akvárium előtt, ült és nézdegélt addig-addig, míg alaposan meg nem ismerkedett az ő kis halai-
val.

Legelőször megtanulta megkülönböztetni őket, és nevet adott nekik. A szivárványos farkú neve legyen László, a nagy hasú neve legyen Anna, a cikázó neve legyen Julika. Aztán megtanulta, mit jelent, ha mélyre merülnek a halacskák, mit jelent, ha a felszínre jönnek. Mért kergetik egymást, ha haragszanak, és mért örülnek, ha zubog a víz a levegőztető készülék apró buborékaitól.

Reggel, amikor felkelt, rögvest az akváriumhoz sietett, és megkérdezte:

- Hogy aludtál, László? Nem vagy beteg, Anna? Jól pihentél, Julika?

De nem ám emberi szóval, emberi fülnek érthető hanggal kérdezte, hanem a tekintetével, a szemöldökével, a mosolyával, vibráló szempillájával, megremegő orrocskával. És a halak, mind a hárman, az üvegfalhoz gyűltek, mintha értenék a szótlán szavakat. És válaszoltak is! Hogy mit? Azt csak Mónika tudhatta, mert felnevetett, és beszórt nekik egy csöpp tubifexet reggelire.

Szobájukban a szülei meghallották a nevetését.

- Hallod? - mondta az anyuka. - Milyen vidáman játszik a halaival! Boldog gyerekkora van a mi Mónikánknak, és ennek örülök.

- Én is - mondta az apuka. - Csak furcsállom, hogy mostanában nem keres meg este, hogy meséljek neki...

- Hiszen úgyszincs időd...

- Nem mondja azt, hogy játsszak vele...

- Eljátszik egyedül...

- Nem kérdezi meg, hogy mit csinálok...

- Hiszen úgyszincs tudja...

- Igaz - mondta az apuka. - Ha az ember azt akarja, hogy a kislányának mindene meglegyen, akkor dolgozni kell.

Telt, múlt az idő, hétre hét, hónapra hónap, és Mónika szülei azt vették észre, hogy a kislányuk már alig-alig beszél. Nem kérdezi őket semmiről, és nem válaszol nekik, ha kérdezik. Csak az ajkait nyitogatja, csücsöríti, cuppogtatja, mosolyog.

- Talán orvoshoz kellene vinni - mondta az anyuka.

- Nincs láza, komoly baj nem lehet - mondta az apuka.

- Azért én mégis csak elviszem az orvoshoz, majd, ha lesz egy kis időm - mondta az anyuka.

Nem tudták, hogy Mónika már sohasem fog beszélni. Nem tudhatták, hogy az ő drága kislányuk elfelejtette az emberi beszédet.

Nem sejtették, hogy ez az embergyerek megtanulta a halak néma nyelvét.

- Mi újság a világban? - kérdezte László, a szivárványos farkú.

- Az emberek futkosnak, sietnek, szaladnak - cuppogta vissza Mónika.

- Hova, hova? Miért, hova? - kacarászott Anna.

- Dolgozni, pénzért, hogy a gyerekeiknek mindenük meglegyen - felelte Mónika.

- És a gyerekeik mit csinálnak? - cikázott Julika.

- Ülnek otthon, és várnak. Várják, hogy felnőttek legyenek - válaszolt a halak nyelvén Mónika.

- Ez nem öröm - mondták a halacsok. - Akkor már nekünk is jobb itt az akváriumban. Egymással játszunk, örülünk a fénynek, a víznek, az ételnek és az életnek.

- Én pedig örülök az örömötöknek - mondta Mónika.

Így beszélgettek, játszadoztak ők négyen, így ismerték, így szerették meg egymást mind jobban és jobban, mígnem egy napon, egy tavaszi napon, amikor Mónika édesanyja benézett a gyerekszobába, sehol sem látta az ő drága kicsi lányát.

- Mónika, hol vagy? - kiáltott fel, és az ijedt hangra az apuka is beszaladt.

- Mónika, hol vagy? - kiáltott ő is, de hiába. Csend volt. Csak a halacsok fickándoztak vidáman a vízben; egy szivárványos farkú, egy nagy hasú, egy cikázó és egy aranyozott pikkelyes.

AZ ELTÉVEDT GYERMEK

- Bácsi kérem, eltévedtem!

Na, még csak ez hiányzott! Nekem sürgős dolgom van! Engem várnak! Én rohanok! Nagy baj lesz ám, ha én nem leszek itt meg ott időben. Én fontos ember vagyok, fontos ügyekben döntök, nekem még a gyerekeimmel sincs időm játszani, és akkor ez a maszatos kiskölyök megállít. Áll az utcasarkon, az egyik szemöldökét felemeli, a száját lebiggyeszi, és úgy néz könnyörgő barna szemeivel, hogy az a bengáli tigris, az a bizonyos emberevő is papírzsebkendőt szorítana a szemére, ha látná. Az órára pillantok - ó, ó! már el is késtem egy halaszthatatlanul fontos találkozásról! szegény fejem! -, de azért megállok, lehajlok, mert én jó ember vagyok, persze csak egy percre, egy pillanatra, és hadarva, gyorsan megkérdezem:

- Hogy hívnak? Hol laksz? Hány éves vagy? Hogyhogy eltévedtél?

A gyerek megrázza a fejét, és azt mondja:

- Dávid.

- Dávid? Annyit tudsz mondani, hogy Dávid? Milyen Dávid?

- Dávid - mondja, és néz könnyörgő kiskutyaszemeivel. Az orra remeg, mint aki mindjárt sírni kezd, egy vékony kék ér lüktet a halántékán, nekem pedig ketyeg az órámmert engem, kérem, halaszthatatlanul fontos ügyekben... Vagy ezt már mondtam?

Megfogom a kezét - milyen kicsi keze van egy kicsi gyereknek! -, és állok, mint lebetonozott kerítésoszlop a sarkon. Most mit csináljak?

- Mondd, Dávidka - kérdezem óvatosan -, milyen házban laktok?

- Nagy házban - mondja Dávid, és rám mosolyog. Érdekes, mosolyogva szebb. Mosolyogva minden gyerek szebb. Még az olyan buta gyerek is, aki azt válaszolja a kérdésemmre, hogy nagy házban lakik...

- Hány éves vagy, Dávid?

- Öt.

- Egy ötéves gyerek nem lehet olyan butácska, Dávid, hogy nem tudja, hol lakik! - nézek a szeme közé, mire ő

ártatlanul mosolyogva visszabámul, mint aki azt mondja, hogy: de, lehet!

Farkasszemet nézünk. Pontosabban én bárányszemet nézek, csak ő néz farkasszemet, ha rám néz. Mert dühös vagyok. Mért kell nekem egy kisgyerek kezeit markolászva állnom az utcasarkon, amikor halaszthatatlanul sürgős és fontos teendőim vannak?

- Keresünk egy rendőr bácsit, hogy segítsen - mondom Dávidnak, aki erre kitátja a száját, és éktelen böngésbe kezd. Úgy megijedek, hogy elengedem a kezét, hátralépek, és majdnem beütöm a kirakat üvegét a hátsó felemmel. A járókelők megállnak, megvetően ránk bámulnak, és az egyik dühösen az arcomba fúj:

- Mért bántja azt a szegény gyereket? Nem fél Istentől?

Még hogy én bántom? Én, aki már öt perce anyja helyett az apja vagyok?!

- Hallgass már! - súgom ennek az üvöltő dervisnek. - Nem keresünk rendőr bácsit, ha nem akarod, jó?

- Jó - mondja Dávid, és azonnal abbahagyja a sírást. Majd hozzáteszi: - Éhes vagyok!

Na, még csak ez kellett! Közben engem fontos emberek, fontos helyeken várnak, és a gyerekeim egyedül üldögélnek otthon, én egy idegen, maszatos kölyköt etesek! Azt már nem!

- Mit akarsz enni? - kérdezem Dávidkától, és ismét megfogom a kezét.

- Hódogot - mondja azonnal, és már húz is a hotdog-árus felé. Furcsa! Azt mondja, hogy eltévedt, de azt pon-

tosan tudja, hogy hol lehet azt a kiflibe gyömöszölt kolbászt kapni. Gyanús! Nagyon gyanús!

Mindenesetre veszek neki egy kiflikolbit (nekem ez a név jobban tetszik, mint a hot dog), és veszek magamnak is. Hiszen én nem is reggeliztem! Persze, megint rohantam, mert fontos ember vagyok, és sürgős dolgom volt, és ilyenkor aznap végképp nem érek rá eszegetni.

Esszük a kiflikolbit. Nézem Dávidot. Egyáltalán nem úgy néz ki, mint aki el van keseredve, hogy eltévedt. Inkább úgy néz ki, mint aki nagyon elégedett, hogy ehét. Érdekes, egészen jó ez a kiflikolbi. Egészen jó így álldogálni az utcán, mintha nem lenne semmi dolgom, és eszegetni, nézegetni.

Milyen fura figurák szaladgálnak az utcán! Egy kalapos jön, előrszegezi az állát, és úgy csörtet a tömegben, mint vaddisznó a cserjésben. Vaddisznó tömött aktatáskával! Hú de fontos ember lehet! Aztán egy kövér asszony siet két üres szatyorról a kezében. Fújtatva vonul, mint a katona, ha csatára hívja a trombitászó. Irány az áruház! Vagy ott van az a fiatalember könyvekkel a hóna alatt. Rohan át az úttesten, ugrabugrál jobbra-balra, kerülgeti az embereket, mint vadászok elől menekülő nyúl a földtúrásokat a mezőn.

Hoppá! - kapom be a kiflikolbi végét. - Csakhogy én nem azért vagyok itt, hogy a lótó-futó, bús pesti népet figyeltsem, hanem hogy gyorsan hazatereljem ezt a Dávid nevű eltévedt bárányt, és fussak a dolgom után, mint a többiek. Odafordulok Dávidhoz, hogy újabb faggatódzásba kezdjek, de - uram, ne hagyj el! - Dávid nincs sehol.

Megfordulok, körbenézek, pillantgatok, keresgélek, de hiába. Érzem, verítékcseppek ütköznek ki a homlokomon. Csak nem álmodtam az egészet?

Odamegyek a kiflikolbiárushoz, megpróbálok könnyed lenni és mosolygós, nehogy bolondnak tartson, úgy kérdem:

- Uram! Nem látott véletlenül erre menni egy olyan öt-éves-forma kisfiút?

A tokás, kék szemű férfi rám vigyorog, miközben bele-tömi a meleg kiflibe a kolbászt.

- Dávidot?

Leesik az állam. Visszateszem, de elfelejtek mosolyog-ni.

- Ismerni tetszik?

- Persze! A Tóth Erzszi kislány. Ott laknak szemben a harmadikon. Tudja, az apja itthagya őket. Az anyjának meg folyton takarítani kell, hogy megéljenek. Magának is be-mesélte, hogy eltévedt?

- Ó, dehogy! - legyintek kacagva. - Csak úgy megtet-szett ez a kis kedves, helyes fiúcska, és vettem neki egy hot dogot!...

- Mert azt szokta csinálni - folytatta a tokás újabb kolbikat gyömszölve a kiflikbe -, hogy megszólítja a járóelőket és azt mondja: eltévedt. Néha sír is, hogy jobban higgye-nek neki, és ide-oda mászkál velük a környéken. Sétál, beszélget, szórakozik, játszik, aztán meglóg. Ha át akar-ják adni a rendőrnek, zokogni kezd! Ügyes kis kölyök! - vihorászik a kiflikolbis, mire én elhúzó a számat. Haha-ha. Haha. Ha.

- A legbutább felnőttekkel még hot dogot is vásároltat magának!

- Igen?! - kacagok fel.

- Persze. De nem lehet rá haragudni. Olyan bájosan csinálja. És annyira egyedül van. Ez az egyetlen szórako-zása. Nézze csak meg! Szerintem most is ott áll a sarkon, és várja az újabb áldozatot.

Könnyed kézlegyintéssel elköszöntem a kiflikolbistól, aztán odalopóztam a sarokhoz. Reszkess, Dávid! Ezt nem viszed el szárazon! Egy ilyen elfoglalt és fontos embert, mint én, ilyen hülyeséggel feltartani! Sőt! Becsapni!

Óvatosan kilestem a sarok mögül. Ott állt az én kis Dá-vidom, ahol az imént találkoztam vele. Ott állt, és fogta egy öltönyös, nyakkendő, aktatáskás férfi mutatóujját le-görbült szájjal és megszeppelve.

A férfi riadtan kapkodta a fejét jobbra-balra.

- Most mit csináljak veled? - hadarta. - A neved se tu-dod, a lakcímed se tudod! Hogyhogy eltévedtél? Nekem sietnem kell! Engem várnak! Én fontos ember vagyok! Nem érek rá eltévedt gyerekeket kísérgetni! - lihegte az akta-táskás, de nem mozdult. Hagyta, hogy a gyerek a mutató-ujját markolássza riadtan.

Visszabújtam a sarok mögé, hogy kiröhögessen ma-gam.

Ezt a gügye pasast! Most jól bekapta a horgot!

Hajrá Dávid!

TITITÁ CSACSUKUÁRÓL

Pálcikavékony, copfos kislány volt Tititá. Már ezt is nagyon furcsálltuk. A kettes számú iskolában, ahova annak idején jártam, még sovány kislány is alig akadt. A harmadik bében pedig daginak csúfoltuk mindegyiket. Ha nem volt dagi, akkor is. Copfot pedig senki sem hordott.

Nemcsak az alakja és a hajviselete volt fura az új kislánynak, hanem sápadt, sárgás bőre, keskeny vágású szeme, kicsi orra, szája is.

Nem láttunk még ilyen arcot az iskolában soha.

Október közepén hozta be Tititát az osztályba Ili néni először.

- Új osztálytársatok lesz - mondta. - A neve: Ty Hoa. Felírom a táblára. - És felírta. - De szólítsátok talán Tinek, vagy... Titinek. Ha ő is beleegyezik.

Az idegen kislány elmosolyodott.

Azt hiszem, akkor szerettem bele. Olyan volt a mosolya, mint amikor kimentem apával hajnalban horgászni a tóra, és éppen felkelt a nap.

Ili néni körülnézett, aztán rám mutatott.

- Gábor mellett van üres hely. Ül most oda! Aztán majd meglátjuk...

Életemben először örültem annak, hogy izgó-mozgó, nyugtalan, azaz rossz gyereknek tartottak az iskolában, s ezért külön padba ültettek. Persze, amikor Tititá leült mellem, félrehúzódtam, és elfordítottam a fejem. Még grimas-

szoltam is. Hiszen Tititá idegen volt, és láttam a többiekben, ők is elhúzzák a szájukat.

Néha azért lopva rápillantottam. Mosolygott. De már nem olyan napfelkeltésen. Inkább szomorkásan. De nekem így is gyönyörű volt. Persze nem mondtam meg neki. Kilencéves voltam. Inkább jól oldalba böktém, és odaszegtem:

- Mit vigyorogsz, mint a kecskebéka?

Akkor elkomolyodott.

Szünetben a többiek körülöttünk kóvályogtak. Én a pad szélére húzódtam, mint akit az egész dolog nem érdekel. Az osztálytársaim mindenfélét kiabáltak Tititáról egymásnak.

- Nézd már! Ez kínai! Olyan kínai szeme van - mondta az egyikük.

- Dehogy kínai! Indián! Indiából! - mondta a másik.

- Hülye vagy! Az indián vörös bőrű, ez a Tititá meg sár-ga!

Ekkor hangzott el a Tititá név először. Persze mindenki röhögcsélni meg csúfolódni kezdett:

- Tititá! Tititá! Szolmizálj! Tititá! Mit ittá'? Tititá!

De Tititá csak mosolygott rájuk rendületlenül.

- Ez nem is tud magyarul! - süvítette Becskei Frici. - Dujuszpikinglis? - Tititá hallgatott. - Istenbizony néma! - folytatta Becskei, és rám kezdett mutogatni. - Összeillő pár! Mindig együtt jár! Néma, béna! Tititá! Béna, néma! Tititá!

Becskeinek ugrottam. Letepertem a földre, és jó alaposan a padlóba ütöttem a fejét. Engem ne csúfoljon! Ili

néni választott szét bennünket, és persze megint beírt az ellenőrzőmbe.

A következő szünetben már nem csúfolták Tititát. Kéthárom lány körülvette, és a hosszú copfját dicsérték. Akkor hallottam először beszélni.

- Minden reggel édesanyám fonja be - mondta vékony, éneklő hangon, ahogy a madarak csicseregnek hajnalban a tó mellett. Nagyon tetszett a hangja is.

- Honnan jöttél? - kérdezte az egyik lány.

- Csacsukuából - mondta Tititá.

- Az meg hol van? - bámult rá a másik lány. Tititá lehajtott a fejét.

- Nagyon-nagyon messze.

Este apukámtól megkérdeztem, hol van Csacsukua.

- Micsikua? Csacsukua? - bámult rám. - Az egy csillag, nem?

Másnap első órán írtam egy cédulát Tititának.

„Tudom! Te egy csillagról jöttél! Az úrból! Igaz?”

Tititá rejtélyesen elmosolyodott, és egy kicsit lehunyta a szemét.

„Szóval igaz! - dobbant meg erősen a szívem. - Tititá a Csacsukuáról jött! Apa megmondta, hogy az egy csillag!”

Tititá visszacsúsztatta a cédulámat. A papír hátoldalán egyetlen szó állt csupa nagybetűvel: TITOK!

A számra szorítottam a kezemet, és attól kezdve senki sem csúfolhatta Tititát, mert velem gyűlt meg a baja. Két nap múlva már mindenki tudta, hogy Csacsukua egy csillag. Nem értem, honnan tudhatták meg. Én csak a

Becskeinek mondtam el, amikor kibékültem vele focizás közben.

Tititá nem haragudott rám. Csak én voltam dühös, amikor a többiek körülündörögték, és megfogdosták a ruháját meg a copfját, hogy másmilyen-e, mint a földi gyereké.

- Menjetek a saját padotokba! Én sem mászom rátok!

De Tititá némán a karomra tette a kezét, és én megrántottam a vállam. Maradjanak! Nekem nyolc!

Attól kezdve Tititának folyton mesélnie kellett. Hogyan jött a Földre? Miért jött? Mi van a Csacsukuán? Meddig marad velünk? És ő halk, éneklő hangján csak mondta, mondta:

- Nem árulhatom el, hogyan érkeztem ide. Mert akkor nem mehetek vissza. Ami nagy baj volna, mert nekem ott van az otthon. De ha akarjátok, mesélek Csacsukuáról...

Persze hogy akartuk.

- Csacsukua... - kezdte, és álmodozva kinézett az ablakon -, Csacsukua egészen más, mint a Föld. Csacsukua egy csillag. Persze ott is vannak fák meg állatok, városok és autók, de mégis más... Mert Csacsukuán mindig béke van. Vagyis nincs háború, nem járnak fegyverrel a katonák az utcán, az emberek boldogok, és sokáig élnek...

Aztán az áruházakban például mindent lehet kapni. Ennivalót, játékot, ruhát, amit csak akartok. És nem kell fizetni érte. Csak fogod, és amire szükséged van, azt elviheted. De senki sem visz el többet, mint ami neki kell. Nem visz el húsz babát, hiszen játszani egy-két baba is

elég. És a csokiból is csak egyet kérünk. Mert bármikor visszamehetünk a boltba, és újra kaphatunk, ha kell...

Van iskola is Csacsukuán, igen. De másmilyen, mint itt. Ott a gyerekek mindennap megbeszélik a tanító nénivel, hogy aznap miről szeretnének tanulni. És akkor egész nap arról beszélgetnek. Például azt kérik, hogy ma a majmokról legyen szó. Akkor kimennek az udvarra, ahol a majmok ugrándoznak a fán, és meg lehet őket figyelni...

Csacsukuán nincs vadállat. Minden állat szelíd. Az oroszlánok sétálnak az utcán, és bárhova bemehetnek, szívesen látják őket. Csacsukuán nem verik az állatokat vagy a gyerekeket. Ott mindig mindenki mosolyog...

Így mesélt Tititá azon a szépséges, éneklő hangján, de mindig hozzáfűzte, hogy amiről beszél, az titok. Ha elmondjuk a felnőtteknek, Csacsukua eltűnik az égboltról, elszárgul olyan messze, ahol ember már soha nem érheti el.

Tititát délután mindig az édesanyja várta az iskola előtt. Az édesanyja nem volt olyan vékony, mint Tititá. A szeme sem volt ferde. A szája sem volt kicsi. És Edit néninek hívták. Olyan volt, mint bármelyik édesanya körülöttünk.

Tititá meg én közel laktunk egymáshoz, ezért mindig hazáig kísérelhettem. Az édesanyja néha megengedte, hogy még kicsit beszélgessünk a lépcsőkön ülve a ház előtt. Ott mondtam meg Tititának, hogy szeretem. Ott mondta meg Tititá, hogy ő is szeret engem. Szeret, de sohasem lehetek a férje. Neki vissza kell menni Csacsukuára, mert ott várja őket az édesapja. Megmutatta a fényképét. A fényképen rövid ujjú ingben, vékony, sápadt, ferde szemű férfi állt egy bicikli mögött.

Nagyon fájt nekem, hogy egyszer elhagy Tititá, nagyon. De tudtam, nem tehetek semmit. Mindenkinek otthon a helye.

Aztán eltelt hat hónap, tavasz lett, és egy nap Ili néni bejelentette, hogy a következő héten Tititá már nem jár velünk, mert visszamegy a hazájába. A lányok sírtak. Én pedig megint összeverekedtem Becskeivel, mert azt hazudta, hogy Tititá biztosan Ázsiába megy vissza, nem a Csacsukuára. Neki megmondta a nagybátyja, aki taxifőnök.

Hülye Becskei! Honnan tudna egy felnőtt a Csacsukuáról, amikor nem is tudhat?!

Ili néni persze megint beírt az ellenőrzőmbe.

Az utazásuk előtti este könnyesen búcsúztunk el egymástól, ahogy az szerelmesek között szokás. Akkor, ott, míg ültünk a lépcsőn, kéz a kézben, Tititá elárulta nekem a legnagyobb titkot: megmutatta az égen, melyik csillag Csacsukua. A legszebb csillag volt. Fényesen izzott a Hold közelében.

Azóta sok év telt el. Felnőttem. Tititáról nem hallottam többé. Sokáig vártam, hogy levelet küld vagy üzen, de hiába. Sok-sok estén át álltam az ablaknál, és mozdulatlanul néztem a Csacsukuát. Néztem, néztem, hátha meglátok rajta egy hatalmas lámpát, amint azt villogja felém, hogy ti-ti-tá, eljövök! Ti-ti-tá, várj reám! Ti-ti-tá...

JULIKA ÉS A TITKOS KÖLTŐK

Az intézetben minden gyerek kapott levelet, ki hetente, ki havonta, csak Árvai Julika nem.

A postás minden áldott nap délelőtt tíz órakor biciklijével és a dagadt táskájával megérkezett a vörös téglás épület elé. Bement a kerek udvarra, megállt a tulipánok karéjában, és kiabálni kezdett:

- Meghoztam a levelet! Nem sokat, nem keveset! Foltozak, mert aki írta, mind a két szemét kisírta!

Így kiáltott a nádszálvékony ember, merthogy költő volt az istenadta, mint errefelé a Nyírségben mindenki. Csak-hogy mások: hentesek, asztalosok, gyárigazgatók meg tanárok titokban tartották a költőségüket és a ruhásszekrény mögé meg a vasalt ingek alá rejtették a verseiket. Ha pedig valaki a családból azokat megtalálta, letagadták, hogy ők a szerzők. Egyedül a postás énekelte ki minden költeményét. Csúfolták is érte a háta mögött.

„Bolond ez! - mondta a sok titkos költő. - Verset ír!” De a postás nem törődött velük. A madár is dalol, ha dalolnia kell. Meg lehet fogni, kalitkába lehet zárni, de elnémítani soha.

A gyerekek szívét, az intézet osztálytermeiben megdobogtatta a postás verse. A Himnusz se jobban. Bármilyen óra volt éppen, mindegyikük csak arra tudott gondolni, hogy kapott-e levelet? És ha kapott, kitől? És milyen hosszút? Mert az sem mindegy. A hosszú levelet sokáig lehet ol-

vasni, és amíg az ember olvassa, azzal beszélget, aki a levelet írta: anyával, apával, testvérrel, baráttal. Csak Árvai Julika szíve nem dobogott hangosabban. Ugyan, ki írna neki? Az ő szülei egy messzi országba szaladtak sok-sok éve, ahol bizonyos, hosszú farkú állatok az erszényükben hordják a kicsinyeiket, jó példát mutatva a lelketlen szülőknek. Nem is ment oda Julika soha az ebéd utáni nagy levélosztáshoz. Mért hallgassa ő az örömujjongásokat? Mért fájjanak neki a dicsekvések, hogy „nekem két oldalt írtak”, „nekem hármat”. Ült az ebédlőasztalnál a tányérja előtt, és a kanállal köröket rajzolt a zöldborsó-, a lencse- vagy a babfőzelékbe.

Így teltek az évek.

Hanem egy nap annak a nádszálvékony postásnak, aki költő is volt, mint tudjuk, éppen ebédidő után akadt dolga az intézetben. Táviratot hozott vagy expressz csomagot, ugyan mindegy, de az biztos, hogy amikor átcsoszogott az ebédlőn, megakadt a szeme a tányérjában kotorászó kislányon. Rögtön tudta, mi a baj. Mert a költők ilyenek. Mutass nekik egy könnycseppet, mindent elmondanak a bánatról. Mutass nekik egy vércseppet, mindent elmondanak a halálról.

A mi postásunknak is elég volt, hogy látta Julikát és hallotta a levélbontogatók vidám zshivaját, megvilágosodott benne az igazság. És mert az igazság a költőknél mindig dalban jelentkezik, így szólt:

- Kanál, villa, asztal, szék, nem ízlik a főzelék?

Mire Julika felállt, lehajtotta a fejét dacosan, és összeszorította a száját, ahogy a felnőttek előtt szokta, amikor

felelősségre vonják. Hanem szegény postást semmi más-sal nem döbbsenhetett volna meg úgy, mint ezzel a néma bénasággal. Merthogy előtte még soha senki sem állt le-hajtott fejjel. Nem olyan ember volt ő, aki megalázza a többieket.

- No... kislányom - dadogta, mert hirtelen verselni is elfelejtett. - Ül csak le, és egyet se félj! - De mert költő volt, hozzátette: - Egyet se félj! Mindig remélj! - És kisietett az ebédlőből. Hanem akkor első dolga volt, hogy meg-tudja a kislány nevét. Aztán visszakarikázott a faluba.

Harmadnapra csoda történt. Az ebéd utáni nagy levél-osztásnál tízszer hangzott el Julika neve, tíz vastag borí-téket nyomtak a kezébe, és tízszer lebbent fel a többiek irigykedő sóhaja.

Azt kérdezték, mit csinált a postás? Alig valamit. Csak jártában-keltében, hentesnél, asztalosnál, gyárigazgató-nál, tanárnál elmesélte, hogy van az intézetben egy Árvai Julika nevű kislány, aki sohasem kap levelet, és úgy hall-gat, mint hó a fa csúcsán, gyémánt a föld mélyén.

„No, és? Mit csináljak? - mondta a hentes, az asztalos, a gyárigazgató meg a tanár úr idegesen. - Nekem sok a dolgom! Nem érek rá mindenféle kislányokkal levelezni! Még csak az kéne!” De amint hazaértek, izgatottan kisse-degették a ruhásszekrény mögöl meg a vasalt ingek alól a verseiket, beletették egy borítékba, és rövid levél kísé-retében elküldték Julikának.

„Kedves Julika! - írták mindannyian. - Én is egyedül va-gyok. Én se kapok leveleket. Ezért írom a verseket. Ne

áruld el a nevemet!” És Julika minden verset elolvasott, és mindenkinek válaszolt, és mosolygott, és hallgatott.

Attól kezdve azonban nemcsak Julika vidámodott meg, hanem minden mogorva titkos költő-ember a Nyírségben. A hentes énekelve hasogatta a karajokat, az asztalos a repkedő forgácsokkal együtt kuncogott, és a gyárigazga-tó meg a tanár is szegfűt tűzött a gomblyukába, ha dol-gozni ment. Így van ez, mióta világ a világ: csak a madár boldog, ha önmagának dalol, az ember soha.